

Tietoaiika

6/2000

s. 6-10

Tietoaika

4 INFLAATIO – ONGELMA VAI EI?

5 MAATALOUSLASKENTA SUOMESSA 10 VUODEN TAUON JÄLKEEN

6 MATKAPUHELIN YHDISTÄÄ SUOMALAISIA JAKAUTUNEESTA TIETOYHTEISKUNNASSA

11 YKSITYINEN LIIKUNTABISNES – PIENI MUTTA KASVAVA ALA

14 ELINKELPOINEN JA OMAVARAINEN KOLMAS SEKTORI

16 ALUE-EROJEN KASVU PYSÄHTYMÄSSÄ

18 KOTIMAAN KATSAUS

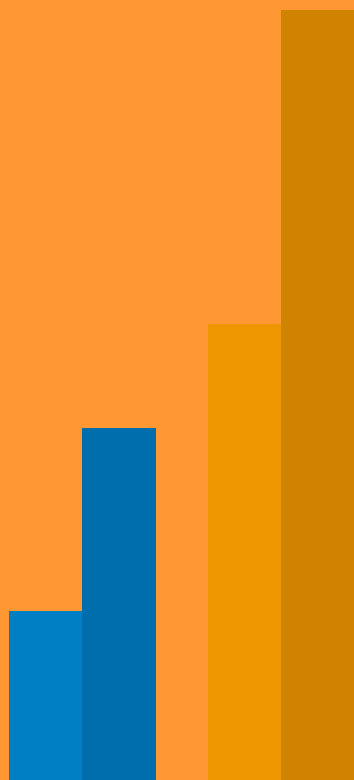
- Suomalaisille tulee ikävä markkaa
- Ympäristöverojen osuus Suomessa alle EU:n keskitason
- Kasvu jatkui lakkoilusta huolimatta
- Teollisuustuotanto huippukasvussa maaliskuussa
- Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi viidenneksen
- Rakennusyritysten liikevaihdon kasvu 17 prosenttia
- Tulot kasvoivat eniten Uudellamaalla ja Pirkanmaalla
- Kotitalouksien omistuksessa 39 prosenttia sijoitusrahastojen varoista
- Työpaikkoja Itä-Suomen ja Oulun lääneihin
- Kunnissa keskiansio 11400 mk kuussa
- Inflaatio hidastui hieman
- Tuontihintojen nousu pysähtyi, vientihinnat nousivat edelleen
- Oppilaitokset vähenivät edelleen
- Matkailu kasvussa alkuvuonna

28 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Ranskattarella pisin, irlantilaisella lyhin ikä Euroinflaatio hidastui 1,9 prosenttiin
Aids-tapaukset vähenivät puoleen 4 vuodessa
Euroalueen teollisuustuotanto lisääntyi 0,6 %

30 KUUSELAN KUVIOT

Säännönmukaisuuden olemus

1996 1999 1996 1999

Tietoverkko-
yhteyden yleisyys
pientalouksissa ja
perhetalouksissa
pääkaupunki-
seudulla
1996 ja 1999

Yksityisessä
liikunta-
bisneksessä
kasvunvaraa

s. 11-13

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19** Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20** Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Konkurssit
Myönnettyt rakennusluvut
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22** Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23** HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24** Työttömyys
Työllisyys
- 25** Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26** Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta-,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27** Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestömuutokset

Aikasarjataulukot

- 19** Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksit
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

- Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos •
Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat
• Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

Elinvoimainen kolmas sektori

s. 14-15

Verkoissa tihentämistä

Paljon on viime aikoina Suomessa kehuskeltu, kuinka pitkälle olemme päässeet uuden viestintäteknologian käyttöönotossa.

Tilastokeskuksen tutkimus matkapuhelimista ja tietokoneista suomalaisten arjessa osoittaa kuitenkin, että tietoyhteiskuntamme yhteysverkot ovat vielä paikoin hyvinkin harvat ja ohutsäikeiset.

Kännykkä, matkapuhelin, on kyllä lyönyt itsensä vauhdilla läpi suomalaisen arkipäivään, mutta tietokoneen ja verkkoyhteyksien käyttö on levinnyt paljon verkkoisemmin ja epätasaisemmin (s. 6–10).

Tietoyhteiskuntauhon rinnalla on surkulteltu suomalaisten vähäistä aktiivisuutta ns. kolmannella sektorilla. Tieto pitääkin paikkaansa, jos tarkastellaan palkatun työvoiman määrää, mutta vapaaehtoisuutta tehdään täällä saman verran kuin muualakin (s. 11–12).

Jussi Melkas ■

Tieto aika

ISSN 0781-0644

Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:

www.tilastokeskus.fi/tieto aika

PL3A, 00022 TILASTOKESKUS

Sähköposti (Internet):

tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi

faksi (09) 1734 2354

p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:

Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:

Jouni Kotkavuori,

p. 1734 2269

Mikko Erjos,

p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:

Mikko Mäkinen (informaatikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuvitus).

TILAUKSET:

Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuositilaukset 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaukset: 350 mk.

PAINOPIIKKA:

Uusimaa Oy

Inflaatio – ongelma vai ei?

Kun uuden talouden vetovoima alkaa hiipua, vanhan talouden ongelmat nostavat päättään. Eräs näistä ongelmista on inflaatio, jonka luultiin jo lähes hävinneen pitkään jatkuneen matalan inflaatiokauden jälkeen. Viime aikoina inflaatio on selvästi kiihtynyt. Keskuspankit niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin ovat useaan otteeseen joutuneet nostaneet ohjaukorkojaan hintojen nousua hillitäkseen.

Miten nopeaksi inflaatio kiihtyy ja miten pitkään korkoja joudutaan nostamaan, siinä avainkysymys myös reaalityalouden näkymiä ajatellen. Pörssin toiveikkaan tunnelman inflaatio ja koronnostot ovat jo tarvelleet. Ennemmin tai myöhemmin korkojen nousu alkaa todennäköisesti madaltaa myös yritysten ja kuluttajien odotuksia.

Pitkään jatkuneen hiljaiselon jälkeen raakaöljy ja öljynviejämaiden järjestö OPEC ovat palanneet maailmantalouden näyttämölle tavalla, jota ei nytkään osattu ennakoita. Raakaöljyn dollarihintana kolminkertaistui vuoden 1999 alun 10 dollarin pohjatasoltaan noin 30 dollariin tämän vuoden maaliskuussa. Hintojen nousu on siten ollut likimain samaa suuruusluokkaa kuin ensimmäisen ja toisen öljykriisin yhteydessä. Kolmannesta öljykriisistä ei nyt kuitenkaan ole puhuttu. Kuviteltiin, että talouksien rakenne on siinä määrin muuttunut, että öljyllä ei tällaista roolia enää pitänyt olla.

Mitään inflaatiohysteriaa ei tietenkään ole syytä lietsoa. Kyllä öljyn merkitys teollisuusmaiden talouksille on selvästi vähentynyt siitä, mitä se oli vielä 1970-luvun alussa. Toiveikkaimmista arvioista on kuitenkin jo jouduttu tinkimään. Aluksi kuviteltiin yleisesti, että öljyn hintojen nousu jäisi tällä kertaa lyhytaikaiseksi ilmiöksi. Tähän oletukseen perustui sekin, että esimerkiksi Yhdysvalloissa öljyn hintojen nousuvaikutuksia tasoitettiin aluksi varmuusvarastoja purkamalla. Nyt näitä varastoja on kuitenkin jouduttu täyttämään huippuhinnoin.

Öljyn hintapiikin taustalla on myös yleisempiä tekijöitä. Eräs näistä tekijöistä liittyy Yhdysvaltain, Euroopan ja Aasian, ehkä Japania lukuun ottamatta, samanlaiseen vahvaan talouskasvuun. Tällaista tilannetta ei ole esiintynyt useaan vuoteen. Yritystoiminnan globalisoituminen ja päämarkkinoiden hyvin eritahtinen suh-

dannekehitys ovat viime vuosina edesauttaneet inflaation pysymistä alhaisena. Globaalisti toimivat tuottajat ovat kyenneet tehokkaasti välttämään pullonkauloja siirtämällä tuotantoa sinne, missä tuotantoresurssit ovat olleet saatavissa. Nyt kun kaikilla päämarkkinoilla eletään vahvaa korkeasuhdannetta, tällaista mahdollisuutta ei enää ole.

Toinen selittävä tekijä on tietenkin teknologia ja sen mahdollistama tuottavuuden nopea nousu. Tämä tekijä hillitsee edelleen tehokkaasti hintojen nousua. Tuottavuuden nousu on viime aikoina suhdanneluonteisesti nopeutunut monissa teollisuusmaissa. Myös yritysten hyvä tuloskehitys hillitsee edelleen hintapaineita.

Inflaatioarviotkin riippuvat nyt ratkaisevasti siitä, miten teknologian ja uuden talouden suotuisten vaikutusten uskotaan jatkuvan. Eräs merkkipaalu tässä suhteessa on äskettäin julkaistu OECD:n maakatsaus Yhdysvalloista, jossa katsauksessa talouden potentiaalisen kasvun arvioitiin nousseen 1990-luvun alun 2,5 prosentista runsaaseen 3,5 prosenttiin. Toisaalta kolmen viime vuosineljänneksen ajan Yhdysvaltain bkt-kasvu on ollut yli 5 prosenttia, joten hillitsemisen tarvetta on edelleen.

Myös Suomessa öljyn hintojen nousu näkyy jo varsin laajalti tuottaja- ja tukkuportaan hinnoissa. Tuontihintojen vuosinousu yliti huhtikuussa runsaaseen 12 prosenttiin. Vientihintojen sekä kotimaan tuottaja- ja tukkuhintojen nousu on nopeutunut vastaavasti noin 7 prosentin tuntumaan. Öljyn välittömät vaikutukset hintaindeksien vuositasoon nousuun olivat ilmeisesti suurimmillaan tämän vuoden alkukuukausina. Välilliset vaikutukset lienevät kuitenkin suurimmalta osin vielä edessäpäin.

Kuluttajahinnoissa aivan vastaavaa nousupiikkiä tuskin on odotettavissa. Tosin kuluttajahintojenkin 12 kuukauden nousu on viime kuukausina vauhdittunut noin 3 prosentin tuntumaan. Suomessa talouskasvu ja markkinoiden kysyntäpainot näyttävät jatkuvan voimakkaampina kuin useimmissa muissa teollisuusmaissa, mikä todennäköisesti ylläpitää myös kilpailijamaita korkeampaa inflaatiota. Toivottavasti keskuspankkien ponnistelut inflaation hillitsemiseksi onnistuvat.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Maatalouslaskenta Suomessa 10 vuoden tauon jälkeen

Suomessa tehdään maatalouslaskenta 10 vuoden tauon jälkeen. Laskenta käsittää kaikki toimivat tilat sekä puutarhat Suomessa. Niiltä kerätään noin kolmannes laskennan tiedoista, loput saadaan rekistereistä.

Suomen maatalouslaskenta on osa maailmanlaajuista laskentaa. Laskennat tehdään YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAOn suositusten mukaisesti. FAO on suosittanut laskennan tekemistä kaikissa jäsenmaissaan. EU-maissa laskennan tietosisältöön vaikuttavat myös EU:n maatalouden rakennetilastoasetukset.

Suomen maatalouslaskennan toteuttaa maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (TIKE). TIKEn tilastoryhmä on yksi Suomen neljästä tilastoviranomaisesta ja se tuottaa suurimman osan maamme maataloustilastoista.

Myös luomutuotanto mukana

Maatalouslaskennassa kerätään tiedot maatilojen pellonkäytöstä, eläimistä, omistus- ja vuokramaan osuudesta, maatilalan koneista ja laitteista (muun muassa traktorit, leikkuupuimurit, rehunkorjuukoneet, sadetuslaitteet), tietokoneista ja internet-yhteyksistä, lantaloista, maatilalan muusta yritystoiminnasta, maatilalan työvoimasta jaoteltuna iän, sukupuolen ja perheenjäsenten ja ulkopuolisen työvoiman mukaan, viljelijän koulutuksesta, viljelijän muusta ansiotoiminnasta sekä tilan sitoutumisesta luomutuotantoon.

Aineistosta lasketaan maatalouden vuosittaiset työyksiköt (AWUt) sekä jaetaan tilat EU:n tuotantosuuntiin eli typologioihin. Aineistoa käytetään EU-maittisiin vertailuihin ja kansalliseen maataloustutkimukseen.

Edellisessä 4 000 haastattelijaa

Edellinen maatalouslaskenta tehtiin Suomessa vuonna 1990 ja sitä edellinen

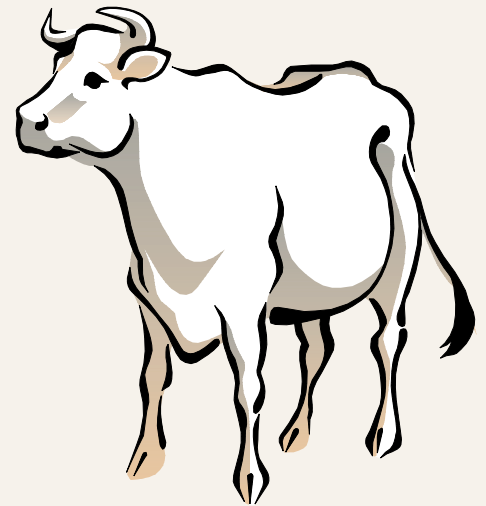
1969. Laskennan piiriin kuuluvia aktiiviviloja on selvästi vähemmän kuin edellisissä laskennoissa. Kyselylomakkeita on postitettu 90 000, ja toimivien puutarhojen ja maatilojen määräksi arvioidaan 82 000. Vuonna 1990 maatiloja oli 129 000. Erona on myös tiedonkeruutapa. Vuonna 1990 tiedonkeruun hoitivat kuntien laskentavastaavat ja 4 000 haastattelijaa, jotka tekivät haastattelut tiläkäynneillä. Nyt tietotekniikka mahdollistaa rekistereiden yhteiskäytön ja tietojen tallentamisen suoraan atk-järjestelmiin eikä erillistä keruuoorganisaatiota käytetä.

Tilastokysely maaliskuussa

Noin kaksi kolmannesta laskennan tiedoista saadaan maaseutuelinkeinorekisteriin kerättävästä aineistosta. Loput kerätään tilastotutkimuksilla. Nämä tilastotutkimukset ovat maaliskuussa lähetetty tilastokysely sekä ensi syksynä tehtävä työvoimahaastattelu.

Vastaaajien on tullut palauttaa tilastokysely kuntiin, joissa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset tallentavat tiedot tukihakemusrekisteriin. Kunnista tiedot siirtyvät TIKEn tietokantoihin. Laskennan avulla päivitetään myös vuoden 2000 maatilarekisteriä, sillä maataloustukea hakemattomien tai tuotannon lopettaneiden tilojen tiedot eivät automaattisesti päivyty rekisteriin vuosittain.

Maataloustukia hakevien tilojen pellonkäyttö- ja kotieläintiedot kerätään myöhemmin kesällä tukihakemusrekisteristä ja yhdistetään TIKEssä tilastolomakkeen tietoihin. Puutarhatilojen kasvi- ja maankäyttölajitiedot saadaan syksyllä puutarharekisteristä. Muilta ei-maataloustukia hakeneilta tiloilta pellonkäyttö- ja kotieläintiedot kysytään kesän aikana täydennyskyselylomakkeella.

Työvoimahaastattelu syksyllä

Syyskuussa alkaa laskennan toinen osuus, työvoimahaastattelu. Haastattelu tehdään suoraan tiloille. Kaikille aktiivista tuotantoa harjoittaville tiloille ja puutarhoille lähetetään työvoimahaastattelulomake, joka pyydetään täyttämään etukäteen. Kahden viikon kuluessa lomakkeen saamisesta haastattelijat soittavat tiloille ja tallentavat lomakkeen tiedot puhelun aikana tietokoneelle.

Tilastokyselyn, työvoimahaastattelun ja maaseutuelinkeinorekisterin tiedoista kootaan TIKEssä EUROFARM-tietokanta. Kukin EU:n jäsenmaa kerää tiedot omaan EUROFARM-kantaansa ja lähettää tiedot Eurostatiin.

Tuloksia ensi huhtikuussa

Laskennan ensimmäiset koko aineistosta julkaistavat tulokset julkaistaan huhtikuussa 2001. Tällöin saatavilla on lähinnä perustietoja työvoima- ja elinkeinokeskuksittain.

Kunnittaiset tulokset julkaistaan vuoden 2001 loppuun mennessä. Tuloksista laaditaan julkaisu, ja osa tiedoista julkaistaan myös sähköisessä muodossa.

Maatalouslaskennasta lisää TIKEn internet-sivuilta www.mmm.fi/tike.

Matkapuhelin yhdistää suomalaisia jakautuneessa tietoyhteiskunnassa

Vesa Virtanen ja Juha Nurmela

Matkapuhelin on muutamassa vuodessa levinnyt suomalaisten arkeen tavalliseksi yhteydenpitovälineeksi. Muuten uuden tieto- ja viestintäteknikan verkko on monenkirjava ja paikoitellen hyvinkin harva. Kodin ulkopuolista palvelupisteistä ei näytä olevan solmuiksi tihentämään verkkoa.

Tutkimus tietoyhteiskunnan kehityksestä 1996–99

Esitämme tuloksia Suomalaiset ja tuleva tietoyhteiskunta -hankkeen toisesta vaiheesta, jonka tavoitteena on ollut selvittää niin sanotun tietoyhteiskunnan etenemistä Suomessa. Mittarina on käytetty uuden tieto- ja viestintäteknikan varantojen kasvua kotitalouksissa sekä 10–74-vuotiaiden suomalaisten uuden tieto- ja

viestintäteknikan käyttöä ja siihen harjaantumista.

Seurantatutkimuksen tiedot kerättiin syksyllä 1999 tietokoneavusteisilla käyntihaastatteluilta. Väestön keskusrekisteristä poimittuun henkilöotokseen liitettiin kunkin otokseen valitun henkilön asutuskunnan muut jäsenet. Tässä tutkimuksessa kotitalouskatoa oli 31 prosenttia ja henkilökatoa 36 prosenttia. Lopulliseen tutkimusaineistoon saatiin tiedot 734 taloudesta ja 1 507 haastattelulta. Vuoden 1996 vertailuaineisto sisälsi tiedot 1 081 kotitaloudesta ja 2 363 henkilöstä. Ensimmäisiä tuloksia tutkimuksesta on julkaistu Tietoajassa 3/2000.

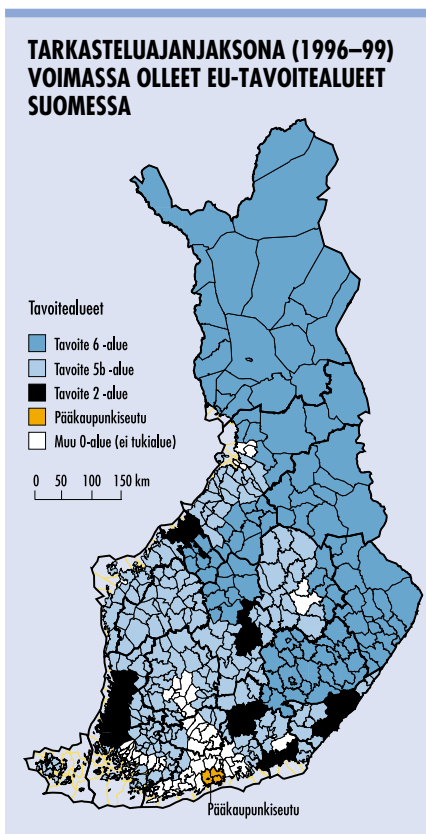
Uuden tieto- ja viestintäteknikan käyttö EU:n tukialueilla

Tieto- ja viestintäteknikan laitevarannon ja käytön alueellisia muutoksia tarkasteltiin EU-tukialueluokittelun mukaisesti, joka oli voimassa vertailuajanjaksona 1996–99. Tukialueita ovat tavoite 2 -alueet eli teollisuuden rakennemuutosalueet (kaupungeista esimerkiksi Hamina, Pori, Lahti, Rauma ja Jyväskylä), tavoite 5b -alueet eli maaseudun rakennemuutosalueet (esimerkiksi Raahen, Suonenjokien, Myrskylän, Someron ja Virratin) ja tavoite 6 -alueet eli Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asutut alueet

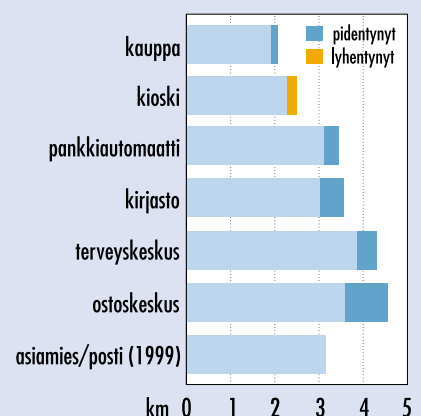
(esimerkiksi Rovaniemi, Kajaani ja Mikeli) sekä alue- ja rakennetukien ulkopuolella olevat 0-alueet tai valkoiset alueet, jotka on tässä jaettu pääkaupunkiseutuun (Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa) ja muuhun 0-alueeseen (esimerkiksi Oulu, Tampere, Turku ja Vaasa sekä myös Ahvenanmaa).

Tutkimuksessa selvitettiin eri palveluiden saavutettavuutta osana tietoyhteiskunnan alueellista kehitystä. Eri palvelupisteiden etäisyyttä kotoa ei tarkasteltu pelkästään niiden tarjoamien palvelujen kannalta, vaan niiden katsottiin olevan mahdollisia sijoituspaikkoja sähköisten verkkojen palveluliittymille. Niitä tarvitaan silloin, kun verkkopalveluihin ei ole yhteyttä kotoa tai työpaikalta.

On muistettava, että kotitietokoneen verkkoyhteys on suuressa osassa Suomea yhä vain vähemmistön ulottuvilla. Myös mahdollisuus käyttää verkkoyhteyttä työpaikalta jakaantuu alueellisesti epätasaisesti.

KESKIEÄISYYDET ERI PALVELUPISTEISIIN ja muutos vuodesta 1996 vuoteen 1999, kilometriä/kotitalous

NIIDEN KOTITALOUKSIEN OSUUS, JOILLA ETÄISYYS PALVELUIHIN OLI YLI 3 KM, EU-tukialueittain 1999 (sulkeissa 1996), %

	kauppa	kioski	pankki- automaatti	kirjasto	terveys- keskus	taajama (ostosk.)	posti
Pääkaupunkiseutu	0 (0)	1 (0)	2 (3)	7 (4)	7 (7)	16 (6)	3 (..)
Muu 0-alue	11 (7)	11 (7)	16 (12)	19 (14)	27 (21)	33 (23)	19 (..)
Tavoite 2	11 (6)	9 (18)	20 (15)	24 (15)	36 (26)	30 (27)	17 (..)
Tavoite 5b	36 (31)	39 (45)	45 (42)	43 (47)	53 (48)	54 (45)	42 (..)
Tavoite 6	21 (39)	26 (36)	28 (40)	34 (38)	35 (45)	40 (50)	29 (..)
Yhteensä	15 (14)	17 (17)	23 (21)	25 (21)	32 (28)	35 (29)	22 (..)

Kotitaloutta, lkm

1999	370 000	410 000	530 000	600 000	740 000	830 000	525 000
(1996)	(330 000)	(400 000)	(490 000)	(490 000)	(650 000)	(670 000)	(..)

.. = ei kysytty vuonna 1996

Tällaisia sähköisen verkon ”asiamiespisteitä” voisivat olla päivittäistavarakauppa (esimerkiksi pankkipalvelut), kioski (esimerkiksi pankki-, asiamiesposti, muut verkkopalvelut), kirjasto (internet-, opinto- ja mahdolliset teledemokratiapalvelut), pankkiautomaatti (käteinen, korttiraha ja tilitapahtumat), kaupallinen taajama tai ostoskeskus (kaupalliset palvelut, yhteis- palvelupisteet) ja asiamies- tai tavallinen posti (posti-, kaupalliset tai teledemokratia- palvelut). Teledemokratialla tarkoitetaan yhteisten asioiden hoitamista uusia tietoverkkojen kautta, esimerkiksi sähköinen äänestys tai sähköpostiviestit virkamiehille tai päättäjille.

Vain kioskimatkat lyhentyneet

Etäisyydet kasvoivat kolmen viime vuoden aikana eri palvelupisteisiin lukuun ottamatta kioskipalveluja. Päivittäistavarakauppa ja kioskipalvelut olivat kaukana kotoa erityisesti maaseudun rakennemuutosalueilla ja Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asutuilla alueilla, mutta pääkaupunkiseudullakin matkat ostostajamaan (ostoskeskus ym.) kasvoivat. Pankkiautomaatti ja kirjasto olivat edellisten alueiden lisäk-

si etäällä teollisuuden rakennemuutosalueilla. Terveyskeskus ja ostostajama ovat pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta suhteellisen etäällä asukkaista.

Postipalvelut ovat muihin palveluihin verrattuna suhteellisen lähellä kotia. Kuitenkin Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asutuilla alueilla ja maaseudun rakennemuutosalueilla postipalvelut ovat etäällä asukkaista. Keskimääräiset etäisyydet eri palvelupisteisiin olivat perhetalouksilla (3+ henkeä) pidemmät kuin pientalouksilla (1-2 henkeä).

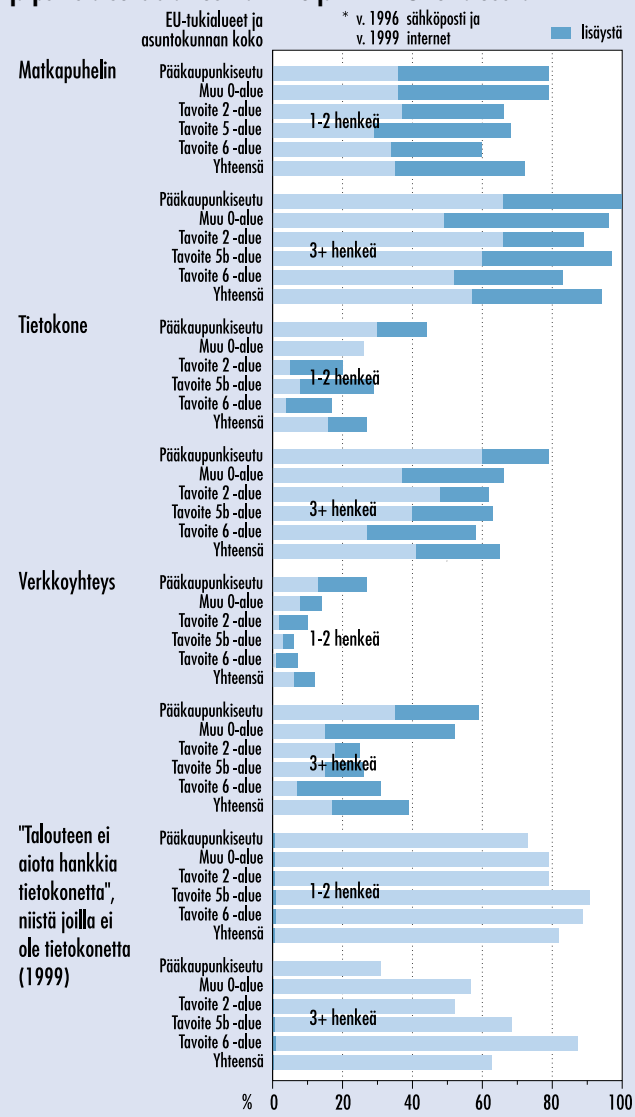
Tietokoneita hitaasti pientalouksiin

Eri alueiden pientalouksissa kotitietokoneen yleisyys vaihteli 17 prosentista 44 prosenttiin ja perhetalouksissa 58 prosentista 79 prosenttiin. Tietokoneita oli pientalouksissa pääkaupunkiseutua (44 %) lukuun ottamatta vain noin viidesosalla. Pientaloudet olivat hankkineet tietokoneita kolmen vuoden aikana suhteellisen verkkaisesti. Pientalouksien alueittaiset erot olivat pysyneet ennallaan ja perhetalouksien pientyneet. Pientalouksissa yleensä, mutta myös 0-alueen sekä Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asuttujen alueiden perhetalouksissa oli eniten niitä, joille tietokoneen hankkimisen esteenä olivat taloudelliset syyt.

Kotitalouksien tietoverkkoihin liittyminen on edennyt pääkaupunkiseudulla ja 0-alueen perhetalouksissa vauhdilla. Pientaloudet ja varsinaisten tukialueiden (2-, 5b ja 6-alueet) perhekotitaloudet olivat pääosiltaan vielä sähköisten tietoverkkojen ulkopuolella. Edelleen pääosa pientalouksista ja suuri osa perhetalouksistakin voi hoitaa asiansa vain muulla tavoin kuin sähköisten verkkojen ja tietokoneen välityksellä kotoa käsin.

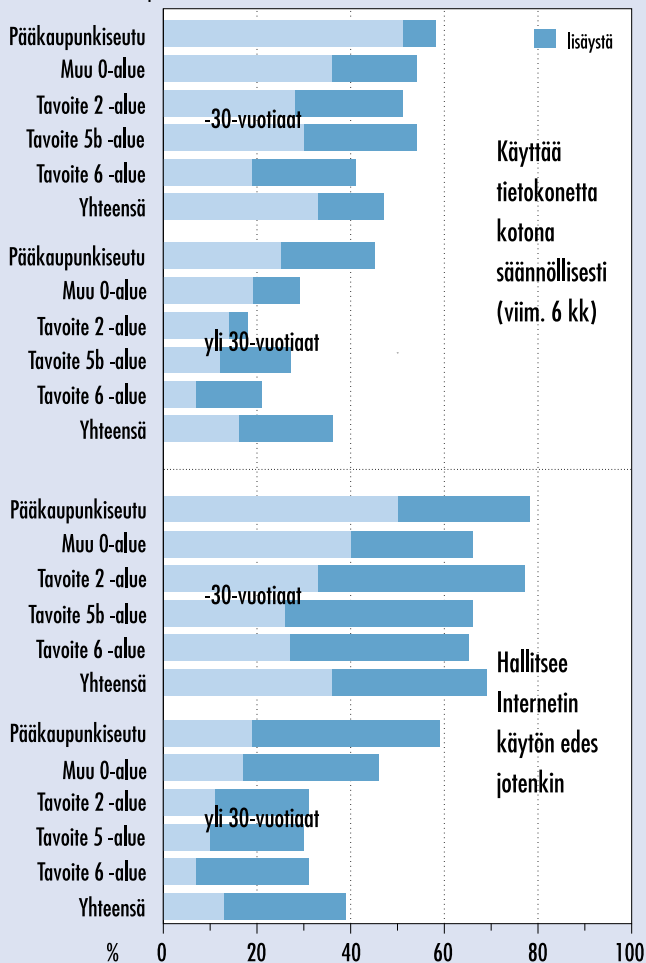
Nuorilla tietokoneen kotikäyttö on yleistynyt koko maassa. Yli 30-vuotiailla alueelliset erot olivat suuret, ja alueiden väliset erot ovat

KOTITALOUDET, JOILLA KÄYTETTÄVISSÄ MATKAPUHELIN, TIETOKONE JA VERKKOYHTEYS* sekä tietokoneen hankinta-aije prosentteina pienta perhetalouksista vuonna 1996 ja 1999 EU-tukialueella

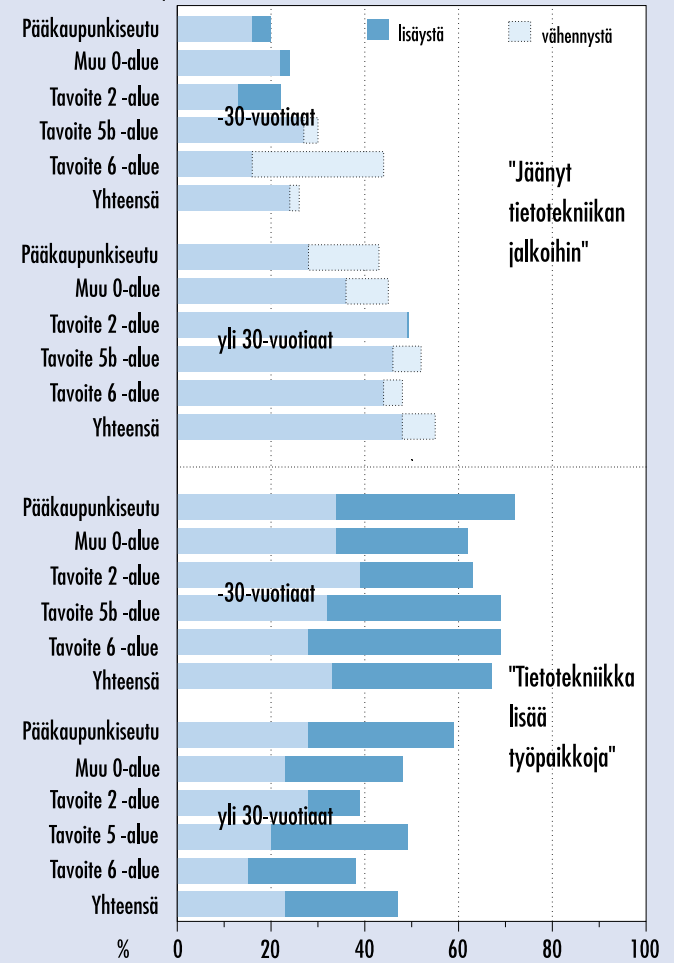
TIETOKONEEN KÄYTTÖ JA WWW:N HALLINTA SYKSYLLÄ 1996 JA 1999 EU-TUKIALUEILLA, %

EU-tukialueet ja henkilön ikä

MIELIPITEITÄ TIETOUHTEISKUNNAN KEHITYKSESTÄ SYKSYLLÄ 1996 JA 1999 EU-TUKIALUEILLA, väitteen kanssa samaa mieltä olevien osuus, %

EU-tavoitealueet ja henkilön ikä

kolmessa vuodessa kasvaneet. Internettaidot lisääntyivät huomattavasti kolmen viime vuoden aikana. Pääkaupunkiseudun yli 30-vuotiaista 59 prosenttia käytti internetiä, kun vastaava osuus oli kakkos-, viitos- ja kuutosalueilla vain noin 25 prosenttia. Myös tekstinkäsittelyn hallinnan alueelliset erot kasvoivat yli 30 -vuotiaiden keskuudessa.

Matkapuhelin yleistyi kaikilla alueilla niin pien- kuin perhetalouksissakin. Tavoite 6 -alueen eli Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asuttujen alueiden ja tavoite 2 - eli teollisuuden rakenne- muutosalueen pien- ja perhetalouksissa matkapuhelin yleistyi kuitenkin hitaammin kuin muilla alueilla.

Työpaikkakäytössä suuret alue-erot

Tietokoneen työkäytössä alueelliset erot olivat merkittäviä. Pääsuuntaus

oli, että vanhempien työllisten tietokoneen käyttö lisääntyi kaikilla alueilla enemmän kuin nuorten. Pääkaupunkiseudulla jo lähes 80 prosenttia yli 30-vuotiaista työllisistä käytti tietokonetta työssään. Vähiten sitä käytettiin Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asutuilla alueilla, joissa tietokone oli vain noin kolmanneksella työkäytössä. Erot tieto- ja viestintävälineiden käytössä syntyivätkin paljolti työpaikkojen alueellisten erojen kautta.

Tietokoneen pankkiyhteyden käyttö ei ole kovin yleistä. Nettipankkiyhteyden käyttö oli lisääntynyt pääkaupunkiseudun nuorten, alle 30-vuotiaiden, keskuudessa. Alueellisesti puhelinpankki oli vielä tietokoneen pankkiyhteyttä yleisemmin käytössä, vaikka puhelinpankkinkin käyttö oli vielä suhteellisen harvinaista. Muun muassa postimyyntin käyttö ja puhelinmyyjältä ostaminen oli yhä selvästi yleisempää

kuin puhelin- tai tietokoneen pankkiyhteyksien käyttö.

Puhelin on säilyttänyt asemansa sekä nuorten että vanhemman väestön suosimana asiointivälineenä eri alueilla.

Huolta tukialueiden ikääntyvästä

Kolme vuotta sitten todettiin, että Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asuttujen alueiden nuorista suuri osa tuntee jääneensä uuden tietotekniikan etene- misen jalkoihin. Viime syksyyn mennessä tilanne oli parantunut selvästi. Nuorista vain neljännes, enimmillään 27 prosenttia maaseudun rakenne- muutosalueen nuorista, yhtyi väitteeseen "Tunnen jääneeni täysin uuden tietotekniikan etenemisen jalkoihin". Nyt on syytä olla huolissaan vanhempien ikäluokkien suhtautumisesta tietotekniikan etenemiseen.

Jopa puolet tai lähes puolet kakos-, viitos- ja kuutosalueiden yli 30-vuotiaista katsoi jääneensä tietotekniikan etenemisen jalkoihin. Kuitenkin enemmistö yli 30-vuotiaista suhtautui tietotekniikan kehittymiseen rauhallisin mielin.

Usko tietotekniikan työpaikkoja lisäävään vaikutukseen kasvoi eri puolilla Suomea kolmessa vuodessa. Näin ajattelivat erityisesti nuoret. Alueellisia eroja mielipiteissä tietoyhteiskunnan kehityksestä esiintyi etenkin yli 30-vuotiaiden keskuudessa. Heistä puolet epäili tietotekniikan työllistävää vaikutusta.

Etätöyön tekeminen koettiin etenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolella vaikeaksi toteuttaa, vaikka niillä, joilla siihen oli mahdollisuus, oli myös halu etä-

työn tekemiseen. Mielipiteet tietoyhteiskunnan kehityksestä olivat kuitenkin pääosin myönteisiä tietotekniikan käyttöönotolle kaikkialla Suomessa.

Asuinkuntansa www-sivuilla oli internetiä käyttäneistä käynyt 47 prosenttia eli vajaa miljoona yli 18-vuotiaista suomalaista. Viestejä tai kommentteja kunnan sivuille oli laittanut vain pari prosenttia nettiä käyttäneistä aikuisista. Presidentin sivuilla heistä oli käynyt joskus 17 prosenttia ja eduskunnan sivuilla 24 prosenttia. Niihin verraten oman kunnan sivuilla oli käyty ahkerasti.

Paljon puhetta, mutta puhelimella

Kokonaisuutena voitaneen sanoa, että uuden tieto- ja viestintättekniikan

käyttäminen on lisääntynyt kolmen vuoden aikana hyvää vauhtia, mutta uuden tietotekniikan laitteet ja niiden käyttö eivät ole niin yleisiä kuin julkisuudessa jatkuvasti esitettävien näkemysten perusteella voisi olettaa. Varsinkin puhe tietoverkoista näyttää perustuvan sellaisille verkon tulevasta käytöstä tehdyille oletuksille, jotka eivät perustu todelliseen muutokseen, vaan johonkin muuhun päättelyyn ihmisten asiointi- ja ostotapojen hypypäyksenomaisista muutoksista. Kun on kyse suomalaisten yhteydenpitovälineistä julkisiin ja kaupallisiin palveluihin tai toisiinsa, puhelimen voittanutta ei ole vielä nähtävissä.

Matkapuhelin useimmilla – verkkoyhteys vähemmistöllä

Matkapuhelin on yleistynyt kotitalouksissa paljon nopeammin kuin muut laitteet. Syksyllä 1999 jo noin 80 prosentissa kotitalouksista oli ainakin yksi matkapuhelin. Uusia matkapuhelintalouksia on tullut kolmessa vuodessa lisää yli 800 000. Matkapuhelin on yleistynyt nopeasti myös pienissä talouksissa. Tietokone ja verkkoyhteys ovat ainakin toistaiseksi levinneet hitaammin, kuten monet muutkin kodin laitteet.

Suomeen on tullut kolmessa vuodessa 350 000 uutta tietokonetaloutta. Kotitietokoneet olivat perheissä selvästi yleisempiä kuin yhden ja kahden hengen talouksissa. Yhden hengen talouksissa ne ovat lisääntyneet vähän.

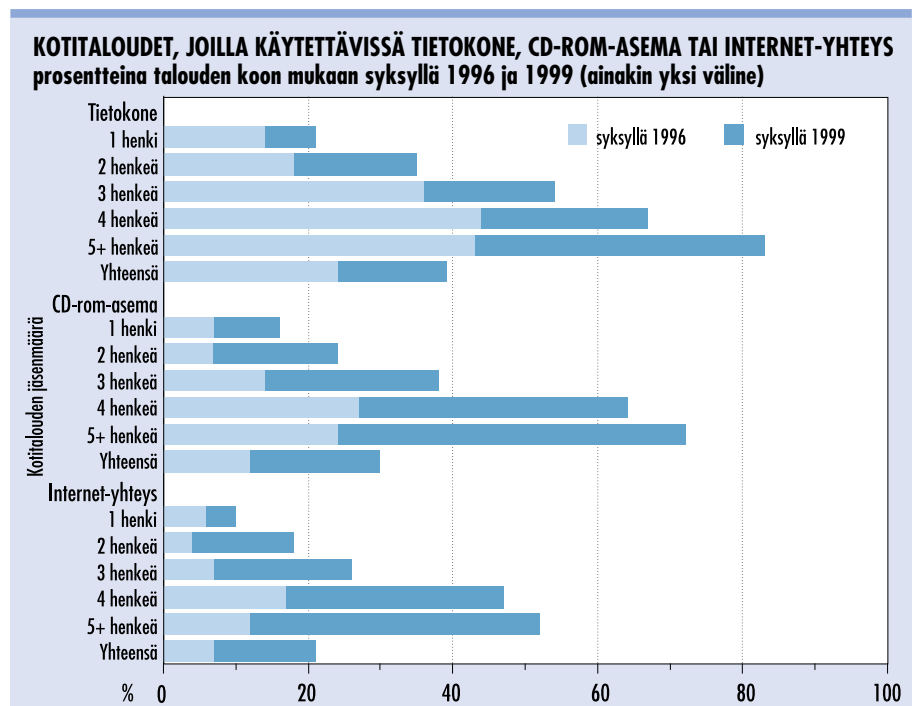
Joka neljäs talous ilman lankapuhelinta

Ilman lankapuhelinnumeroa oli jo 23 prosenttia talouksista ja niiden määrä lisääntyi 200 000:lla. Pienistä nuorten talouksista suurin osa oli ilman lankapuhelinliittymää. Tällä on suuri merkitys

kotien verkkoyhteyksien yleistymiselle, ainakin niin kauan kuin matkapuheluiden hinnat ovat korkeammat ja yhteysnopeudet olennaisesti hitaammat kuin lankapuhelimissa. Kotitietokoneenkin

hankkimiskynnys nousee, jos lankapuhelinyhteys ei ole käytössä ennestään.

Nopeita vähintään ISDN:n tasoisia yhteyksiä oli kodeissa vuoden 1999 lopulla vain noin 70 000 kappaletta.

Nopea ja sujuva verkkoselailu kotiyhteyksillä ei ollut kuin harvojen herkkua. Tämä hidastanee paljon verkko-ostamista kotoa.

CD-rom-asema oli selvästi yleisempi kotitietokoneiden lisälaitte kuin verkkoyhteys. CD-levykkeet voisivatkin olla varsin toimiva jakelukanava, mutta nykyisin niiden mahdollisuudet ovat heikot verrattuna mainoksilla rahoitettuihin verkkosivuihin, tai kukaan ei ainakaan ole ryhtynyt kokeilemaan, miten ne menestyisivät. Sanomalehteä ei tule neljänneksen talouksista. Sanomalehden asema pientalouksissa on jo huolestuttavan heikko.

Matkapuhelinta olivat käyttäneet 15–39-vuotiaista melkein kaikki. Miehillä oli matkapuhelimia edelleen useammin omassa käytössä kuin naisilla lukuun ottamatta 15–29-vuotiaita. Tekstiviestien käyttäminen oli hyvin yleistä varsinkin nuorten keskuudessa. Matkapuhelimen käyttäjistä 17 prosentilla oli enemmän tekstiviestejä kuin puheluita. Suuri osa nuorista naisista näyttää omaksuneen tekstiviestin tärkeimmäksi matkapuhelimen käyttömuodoksi.

Joka kolmannella verkkoyhteys

Tietokonetta oli voinut käyttää jossain 60 prosenttia sekä miehistä että naisista. Paikka on voinut olla koti, työ, oppilaitos tai jokin muu liittymä. Tietokoneen käyttäminen laskee iän myötä tasaisesti. Alle 20-vuotiaista vain pieni osa ei päässyt missään käsiin tietokoneeseen, sen sijaan yli 60-vuotiaista vain harvat olivat tekemisissä tietokoneen kanssa. Iäkkäintä ryhmää lukuun ottamatta naisista suurempi osa kuin miehistä oli voinut käyttää tietokonetta.

Mahdollisuus päästä verkkoon edes jostain oli noin kolmanneksella 10–74-vuotiaista. Useimmin verkkoyhteys ja sähköposti olivat 15–19-vuotiailla. Tosin alle 20-vuotiaiden verkkoyhteyksiä kasvattaa mah-

MATKAPUHELIMEN JA TEKSTIVIESTIN KÄYTTÖ IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN SYKSYLLÄ 1999, %								
MIEHET	15–19 v.	20–29 v.	30–39 v.	40–49 v.	50–59 v.	60+ v.	yht.	
Käyttänyt matkapuhelinta.	85	93	90	79	78	54	84	
Matkapuhelin omassa käytössä	77	87	81	72	68	39	73	
Käyttää tekstiviestiä	79	84	73	50	53	18	58	
NAISET								
Käyttänyt matkapuhelinta	85	94	86	74	62	36	76	
Matkapuhelin omassa käytössä	77	85	72	62	50	19	61	
Käyttää tekstiviestiä	80	87	69	56	28	8	51	
SUOMALAISTEN TIETOKONEEN JA VERKKOYHTEYKSIEN KÄYTTÖ IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN VUODEN 1999 LOPULLA, % (koti-, työ- ja opiskelukäyttö yhteensä)								
MIEHET	< 15 v.	15–19 v.	20–29 v.	30–39 v.	40–49 v.	50–59 v.	60+ v.	yht.
Käyttää tietokonetta jossain	97	87	64	66	61	57	15	60
Pääsee jostain verkkoon	66	62	43	38	29	32	7	35
On ainakin yksi sähköposti	42	52	43	35	27	28	6	31
NAISET								
Käyttää tietokonetta jossain	97	90	67	74	76	52	8	60
Pääsee jostain verkkoon	55	55	38	43	43	18	1	32
On ainakin yksi sähköposti	32	47	38	39	32	16	0	27

dollisuus päästä verkkoon koulusta. Ilman sitä verkkoon pääsevien osuus pienenisi noin 30 prosenttiyksikköä kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä. Yli 60-vuotiaat eivät juuri verkkoon päässeet. Harvemmalla oli sähköposti kuin verkkoyhteys.

Tiedon tulvasta ei haittaa

Tiedon tulva ei edelleenkaan haittaa useimpia suomalaisia. Samoin pääosa suomalaista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen ”Hoidan asiani mieluummin puhelimella kuin kirjeillä tai tietokoneyhteyksillä” kanssa. Näistä voi tehdä sen johtopäätöksen, että puhe infoähkystä ei kosketa kuin pien-

tä julkisuudessa esiintyvää vähemmistöä. Pääosa suomalaisista ei koe tällaista ahdistusta tiedon paljoudesta, ainakaan yksittäisellä väitteellä mitattuna. Myöskään puhe verkkoasioinnin hyödyllisyydestä ja helppoudesta ei vastaa suomalaisten suuren enemmistön käsitystä mieluisimmasta asiointivälineestä.

Jos näitä eroja ei oteta huomioon, seurauksena voikin olla virhearvioita, kun suunnitellaan strategioita ja kohdennetaan käytännön toimia.

Lähde: Juha Nurmela –Risto Heinonen – Pauli Ollila – Vesa Virtanen: Matkapuhelin ja tietokone suomalaisen arjessa. Tilastokeskus

Yksityinen liikuntabisnes – pieni mutta kasvava ala

Pekka Lith

Urheilu- ja liikuntapalveluja tuottavien yritysten ja niiden henkilöstön määrä lisääntyi vuosina 1990–98 lähes 50 prosenttia. Kasvu ajoittui nimenomaan vuosikymmenen loppupuolelle. Alalla on kuitenkin vielä paljon kasvunvaraa.

Urheilu- ja liikuntapalveluyrityksille on tärkeintä kehittää omaa henkilöstöään, sillä ammattitaidon säilyttäminen vaatii ajan hermolla olemista.

Keskeisimpiä kehittämisen esteitä ovat työvoimakustannukset, työlainsäädäntö ja verotus, koska palkkakustannukset sosiaaliturvamaksuineen ovat melko suuria liikevaihtoon verrattuna. Julkisen alan kilpaileva toiminta vaikuttaa myös, sillä asiakkaiden on vaikea ymmärtää yksityisten ja julkisten liikuntapalvelujen hintaeroa.

Urheilu- ja liikunta-alalla tehdyt yrityshaastattelut osoittavat, että jumppien, aerobicin ja kuntosalipalvelujen myynti on kasvanut maassamme voimakkaasti viime vuosi-

na. Säännöllisellä liikunnalla pyritään työkyvyn säilyttämiseen ja parantamiseen. Samalla ikääntymisestä aiheutuviin ongelmien hoito ja ehkäisy koetaan entistä tärkeämmäksi.

Liikuntapalvelujen kysynnässä on tapahtunut paljon rakenteellisia muutoksia. Muun muassa kuntosalitoiminta oli vielä 80-luvulla pitkälti voimanhankintaa, mutta tänä päivänä liikuntamuodon tavoitteena ei ole enää rankka repiminen. Aerobic-toiminta on suuntautumassa kohti turvallisempaa ja pehmeämpää liikuntamuotoa, mikä mahdollistaa liikuntamuodon harrastamisen varttuneemmalla iällä.

Kilpaa lajien ja muiden palvelujen kanssa

Pallopeleistä squash ja sulkapallo ovat menettäneet suosiotaan 90-luvulla, mutta tennisharrastus on ollut kasvussa. Pallopelitoiminta on toisaalta hyvin sesonkiriippuvaista, sillä varsinkin kesällä on hiljaista, jonka lisäksi asiakasvirta on arkipäivisin pientä. Asiakkaat eivät myöskään sitoudu yhden palveluntuottajan asiakkaiksi, vaan vaeltavat palveluntuottajalta toiselle.

Liikuntapalvelut kilpailevat kuluttajien vapaa-ajasta etenkin muiden virkistyspalvelujen, kuten elokuvateattereiden ja ravintoloiden kanssa. Toisaalta liikuntapalvelut ovat tulleet lisääntävissä määrin matkailualan oheispalveluksi. Uusimpia palvelumuotoja ovat henkilökohtaiset liikuntaneuvojat, jot-

URHEILU- JA LIIKUNTAPALVELUN YRITYKSET SUOMESSA 1990–98

	Yritykset, lkm	Henkilöstö, lkm	Liikevaihto, milj. mk	Liikevaihto/henkilöstö 1 000 mk
1990	1 080	1 870	740	397
1991	1 100	1 850	780	421
1992	1 160	1 940	780	400
1993	1 090	1 990	760	382
1994	1 160	1 950	760	389
1995	1 130	1 990	760	380
1996	1 290	2 140	840	391
1997	1 430	2 350	1 020	436
1998	1 590	2 680	1 190	443

Alan yritysten ja niiden henkilöstön määrä on kasvanut 90-luvulla lähes 50 prosenttia (Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus).

URHEILU- JA LIIKUNTA-ALAN YRITYSTEN PALVELUTARJONTA ALUEELLISESTI MAAKUNNITTAIN, %

	Toimipaikat	Henkilöstö	Liikevaihto
Uusimaa	32,1	41,6	41,7
Pirkanmaa	8,9	6,4	6,2
Varsinais-Suomi	8	6,2	5,5
Pohjois-Pohjanmaa	5,7	6,1	6,1
Päijät-Häme	4,7	4,2	4,5
Keski-Suomi	4,4	4,3	3,9
Muut maakunnat	36,2	31,2	32,1
Yhteensä	100	100	100

Yksityinen urheilubisnes on keskittynyt Uudellemaalle. (Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus)

ka rakentavat yksilöllisiä kunto-ohjelma ja antavat ohjausta maksukykyisille asiakkaille.

Yritysten liikevaihto miljardin luokkaa

Urheilu- ja liikuntapalveluja tuottavia yrityksiä ovat maassamme muun muassa urheilu- ja palloiluhallit, kuntosalit, tenniskentät, golfradat ja hiihtorinteet. Vuonna 1998 urheilu- ja liikuntapalveluissa toimi kaikkiaan Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan 1 590 yritystä, joiden henkilöstö oli 2 700 työntekijää ja liikevaihto 1,1 miljardia markkaa.

Urheilu- ja liikunta-alan yritysten liikevaihto pysyi lähes ennallaan vuosina 1991–95, jonka jälkeen liikevaihto on lähtenyt reippaaseen nousuun. Tehtyjen yritysraastattelujen mukaan liikevaihto on ollut selvässä kasvussa urheilu- ja liikuntapalveluissa vuosina 1998–99. Sitä vastoin henkilöstön määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Työn tuottavuus on kohonnut koko toimialalla, mikäli tuottavuutta mitataan suhteuttamalla henkilöstön määrä liikevaihtoon. Kannattavuuden koheneminen on antanut mahdollisuuksia lisäinvestointeihin. Tosin toimitilojen, laitteiston ja lattiapinnoitteiden uusiminen vaativat palloiluhalleissa ja kuntosaleilla merkittäviä panostuksia, joihin tarvitaan useimmiten myös ulkopuolista rahoitusta.

Yhdistykset ja kunnat tärkeitä liikuttajia

Merkittävä osa urheilu- ja liikuntatoiminnasta ei ole Suomessa varsinaista yrittäjätoimintaa. Urheilu- ja liikuntatoimintaa harjoitetaan monenlaisten yhdistysten toimesta. Lisäksi kunnat ovat maassamme huomattavia urheilu- ja liikuntapaikkojen ylläpitäjiä. Osa urheilu-, uima- ja jää- ja muista liikuntahalleista on kuntien omistamia yhtiöitettyjä palvelulaitoksia tai säätiömuotoisia yksiköitä.

Rajanveto voittoa tavoittelemattoman toiminnan ja kaupallisen toiminnan välillä on urheilutoiminnassa joskus vaikeaa. Tosin urheiluseurat ovat alkaneet yhtiöittämään kaupallistunutta edustus-

joukkue toimintaansa. Yhtiöittäminen on alkanut jääkiekkobisneksestä (Jokerit HC jne.), joka koostuu lipputulosta, jäähallien vuokratuloista sekä ravintola- ja kioskimyynnistä.

Henkilöstön ammattitaito keskeistä kehittämisessä

Urheilu- ja liikuntapalveluja tuottavien yritysten tärkeimmät kehittämistarpeet liittyvät ensisijaisesti henkilöstöön, sillä ammattitaidon säilyttäminen vaatii ajan hermolla olemista. Suomessa tarvitaan kaikilla aloilla palvelutason nostoa. Urheilu- ja liikuntatoimessa tämä edellyttää erityisesti asiakasneuvonnan ja -ohjauksen parantamista.

Henkilöstön koulutus ja ammattitaito on kuitenkin hyvin kirjavaa ja ohjattujen liikuntatuntien sisältö on paljon riippuvainen vetäjän taustasta. Silmiinpistävää on osa-aikatyöntekijöiden suuri määrä. Erityisesti osa-aikaiset ovat nuoria ja vailla ammatillista koulutusta. Vakituksilla saattaa olla fysioterapeutin tai muuta liikunta-alan koulutusta.

Saatujen kokemusten mukaan liikuntaohjaajien suurimmat puutteet liittyvät pedagogisiin taitoihin. Puutteita löytyy myös kuntosalilaitteiden osaamisessa. Palloiluhalleissa on vaikea saada päteviä tenniksen, squashin ja sulkapallon opettajia. Ammattitaitoisen henkilöstön saata-

URHEILU- JA LIIKUNTA-ALAN YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET TÄRKEYSJÄRJESTYKSESSÄ

Tärkeitä kehittämiskohteita:

1. Henkilöstön kehittäminen
2. Palvelutuotteiden kehittäminen
3. Tietotekniikan hyväksikäyttö
4. Liikkeenjohtotaito
5. Markkinointi

Jonkin verran kehittämistä:

6. Tuotemyynti
7. Taloushallinto
8. Materiaalitoiminnot

Lähde: Urheilu- ja liikunta-alan yritysten haastattelu 1999

URHEILU- JA LIIKUNTA-ALAN YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET TÄRKEYSJÄRJESTYKSESSÄ

Tärkeitä kehittämisen esteitä:

1. Työvoimakustannukset
2. Työlainsäädäntö (ml. tes)
3. Verotus

Melko tärkeitä kehittämisen esteitä:

4. Julkisen sektorin kilpaileva toiminta
5. Alan epäterve kilpailu
6. Yrityksen sijainti ja toimitilat
7. Henkilöstön ammattitaito (koulutus)
8. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus

Lähde: Urheilu- ja liikunta-alan yritysten haastattelu 1999

vuuteen liittyvät ongelmat ja henkilöstön heikko koulutustaso ovat hankaloittaneet toiminnan harjoittamista.

Markkinoinnissa, liikkeenjohtotaidossa ja tietotekniikan hyväksikäytössä on yritysten mukaan paljon kehittämisen varaa. Urheilu- ja liikuntapalveluja tuottavien yritysten markkinointi on yleensä paikallista ja satunnaista. Yrityshaastattelujen mukaan asiakas, joka on kokenut palvelun hyväksi ja kertonut siitä tuttavalleen, on paras ja luotettavin mainos yritykselle.

Tietotekniikkaa hyödynnetään lisääntyvässä määrin myynnin ja asiakaskäyttäytymisen seurannassa. Sitä vastoin tuotemyynnin lisäämismahdollisuudet ovat palveluja tuottavissa yrityksissä rajalliset. Tuotemyynti koostuu yleensä urheilusukista, -paidoista ja -housuista, kuntodrinkeistä, energiapatukoista, shampoista ja hoitoaineista. Sen kehittämistä rajoittavat kuitenkin pienet toimitilat.

Epäterve hintakilpailu haitannut kehittämistä

Yrityshaastattelujen mukaan harmaan talouden merkitys on ollut muun muassa kuntosalitoiminnassa aiemmin yleistä, mutta sittemmin harmaan talouden toiminta on pienentynyt. Tämä on tulosta harmaan talouden vastaisista kampanjoista ja suoritetuista verotarkastuksista, joskin yrityshaastattelujen mukaan jotkut osa-aikatyöläisistä tekisivät työt mieluummin pimeästi.

Toiminnan kehittämistä on rajoittanut sitä vastoin epäterve hintakilpailu (hintojen polkeminen). Julkisen alan toiminta on kiristänyt osaltaan hintakilpailua, sillä asiakkaiden on ollut vaikea ymmärtää yksityisten ja julkisten liikuntapalvelujen hintaeroa. "Ilmaisten palvelujen perinne" haittaa hinnoittelua, ja kilpailua käydään hinnoilla eikä laadulla. Palloilulajeissa kilpailua käydään koulujen, uimahallien ja liikuntakeskusten urheilusalien kanssa.

Toisaalta julkinen ala tarjoaa palveluja lapsille, vanhuksille ja liikuntarajoitteisille. Varsinkin liikuntarajoitteisille yksityinen ala ei välttämättä pysty tuottamaan palveluja, koska pelkääntään toimitilojen muutostyöt tulisivat erittäin kalliiksi.

Kilpailuneuvosto teki keväällä päätöksen, jonka mukaan kunnat voivat edelleen tarjota liikuntapalveluja omakustannushintaan tai ilmaiseksi eikä tämä ole ristiriidassa kilpailunrajoituslakien kanssa. Kilpailuneuvosto asettui näin samalle kannalle kuin kilpailuvirasto, jonka viimevuotisesta päätöksestä raumalainen tennishalliyrittäjä oli valittanut. Tapaus koski Rauman kaupungin koulujen liikuntatilojen hinnoittelua.

Urheilu- ja liikuntapalveluja tuottavissa yrityksissä arvonlisäverotus voi olla monimutkainen. Tavanomaisissa liikuntapalveluissa arvonlisäverokanta on 8 prosenttia, mutta muun muassa solariumissa 22 prosenttia ja myytävissä tuotteissa 22 tai 17 prosenttia. Arvonlisävero ei ole toimialalla kuitenkaan toi-

minnan esteenä, sillä se on pääasiassa suhteellisen alhainen.

Osana laajempaa palveluselvitystä

Katsaus urheilu- ja liikuntapalvelun yrityksiin on osa kauppa- ja teollisuusministeriölle vuonna 1999 laadittua selvitystä yksityisistä henkilöpalveluista. Selvityksessä on käsitelty niitä aloja, joista ei aiemmin ole vastaavia selvityksiä tehty. Tällaisia yksityisiä palvelualoja ovat urheilun ja liikunnan lisäksi esimerkiksi virkistys- ja kulttuuripalvelut, parturit ja kampaamot sekä hautausoimistot.

Selvityksessä on tarkasteltu muun muassa yritysten taloudellista asemaa, kustannusrakennetta, ja työllisyyttä sekä kilpailutekijöitä, tärkeimpiä kehittämistarpeita ja kehittämisen esteitä. Urheilu- ja liikunta-alalla peruslähteenä on käytetty viranomais- ja yrityshaastatteluja. Yrityshaastattelujen kohteina oli vajaat kymmenen kuntosal-, aerobic- ja palloiluhallitoimintaa harjoittavaa yritystä.

Henkilöpalvelualoilla toimi vuonna 1998 yhteensä vajaat 17 000 yritystä, joiden henkilöstön määrä oli runsaat 37 000 henkeä ja liikevaihto 23 miljardia markkaa. Urheilu- ja liikunta-alan osuus yksityisistä henkilöpalveluista jää siis muutamaa prosenttiin.

Lähteet:

Lith, Pekka & Maliranta, Erika: Yksityiset henkilöpalvelualat Suomessa, Konsulttitoimisto P. Rytönen Oy:n tutkimuksia ja raportteja 8/1999, Helsinki 1999.

Urheilu- ja liikunta-alan yrityshaastattelut 1999 (osana Yksityiset henkilöpalvelualat Suomessa -selvitystä)

Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Tilastokeskus.

Yksityinen urheilubisnes on keskittynyt Uudellemaalle. (Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus)

Liikuntabisneksenkin kilpailijana Suomessa

Elinkelpoinen ja omavarainen kolmas sektori

Jouni Kotkavuori

Vastoin yleistä käsitystä niin sanottu kolmas sektori ei ole Suomessa kovin riippuvainen julkisesta rahoituksesta.

Urheilun ja liikunnan alueella julkisen ja yksityisen sektorin saumakohtaan jäävä niin sanottu kolmas sektori on erittäin merkittävä palvelujen tuottaja. Jos yksityisen liikuntabisneksen palveluksessa on lähes 3 000 työntekijää, määrät ovat vähintään kymmenkertaisia kolmannella sektorilla, joka tässä tapauksessa tarkoittaa etenkin urheiluseuroissa tehtävää, pääasiassa vapaaehtoista työtä.

Kolmannen sektorin vapaaehtoisesta työpanoksesta puolet tehdään kulttuuri- ja harrastustoiminnassa, josta suurin osa on nimenomaan liikuntaan liittyvää panosta. Vapaaehtoistyön arvoksi laskettiin kolmatta sektoria kartoittavassa tutkimuksessa 82 000 henkilötyövuotta, vaikka mukaan otettiin vain rekisteröidyissä yhdistyksissä tehty vapaaehtoistyö.

Julkista rahoitusta kolmannes

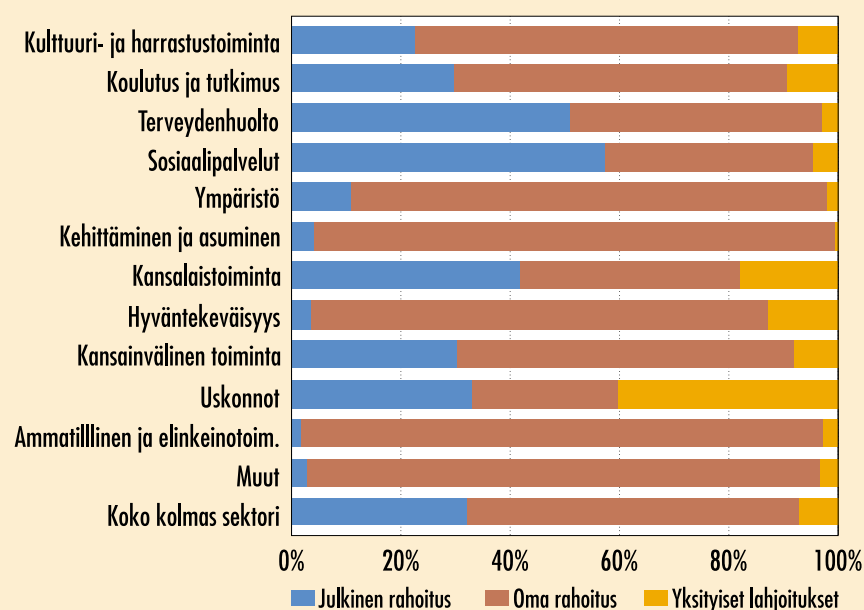
Uusimmassa Hyvinvointikatsauksessa Åbo Akademiin julkishallinnon professori Voitto Helander tarkastelee kolmatta sektoria kansainvälisen Johns Hopkins -yliopiston vertailevan tutki-

musprojektin pohjalta. Suomalaisessa yhteiskunnassa kolmannen sektorin yksiköiksi määrittyvät ennen muuta yksityisoikeudelliset järjestöt ja säätiöt. Selvästi tärkeimpiä organisaatiomuotoja ovat yhdistykset, joita yhdistysrekisterin mukaan on noin 112 000. Vaikka yksityisiä säätiöitä on noin 2 400, ne ovat taloudellisesti merkittävä osa kolmatta sektoria.

Tärkein kysymys, joka Helanderin mukaan kolmannen sektorin kohdalla tavallisesti asetetaan, koskee sen itsenäisyyttä suhteessa julkiseen sektoriin. Elääkö kolmas sektori Suomen kaltaisessa hyvinvointivaltiossa kuntien ja valtion myöntämien toiminta- ja investointiavustusten varassa vai onko se omavarainen? Rahoitusta koskevan luokittelun osalta JH-projektissa tehtiin karkea jako julkiseen rahoitukseen, yksityisiin anteihin ja omalla toiminnalla ansaittuun osaan. Julkisen rahoituksen osuutta laskettaessa valtion ja kuntien ohella julkisen sektorin merkittävänä rahoittajana toimii myös Raha-automaattiyhdistys. Omalla toiminnalla hankitun rahoituksen suurimman lähteen muodostavat jäsenmaksut, palvelujen myynnistä syntyvät tulot ovat selvästi pienempi tulolähde.

Kolmannen sektorin tulojen kokonaissummaksi arvioitiin vuonna 1996 noin 29 miljardia markkaa eli noin viisi prosenttia bruttokansantuotteesta. Ylivoimaisesti suurimman tulolähteen muodostaa oma rahoitus (61 %), julkisen rahoituksen osuus on vajaa kolmannes (32 %) ja yksityisten lahjoitusten vain seitsemän prosenttia (ks. kuvio).

KOLMANNEN SEKTORIN TULOT TOIMINTALUOKITTAIN, %

Muihin EU-maihin verrattuna suomalainen kolmas sektori on melko poikkeava. Suomessa omalla toiminnalla hankittujen tulojen osuus on suuri. Julkisen rahoituksen osuus sitä vastoin on suhteellisen pieni, vain Espanjassa (32 %) ja Ruotsissa (29 %, tiedot vuodelta 1991) osuudet ovat hieman Suomea pienempiä.

Palkkatöissä vähän...

Kolmannelle sektorille asetettiin laman aikana varsin suuria työllistämisedotuksia. Suomalainen kolmas sektori osoittautui tutkimuksessa kuitenkin suhteellisen pieneksi palkkatyön volyyminä mitaten. Muunnettaessa lohkolla toimiva työvoima kokopäivätoimiseksi henkilötyövuosiksi saatiin kolmannen sektorin kokonaistyövoimaksi noin 66 000 henkilötyövuotta. Sektorin työvoimaosuus kohosi näin mitaten kolmeen prosenttiin maan kokonaistyövoimasta.

Kolmannen sektorin työvoimaosuus jää meillä suhteellisen pieneksi. Alapuolelle jää vain Ruotsi (2,5 %). Sitä vastoin esimerkiksi Alankomaissa vastaava työvoimaosuus on lähes nelinkertainen (12,4 %). Myös Irlannissa (11,5 %) ja Yhdysvalloissa (7,8 %) osuus nousee paljon korkeammaksi.

Toimintaluokittaiset vertailut osoittavat, että Suomessa kolmannen sektorin palkattu henkilöstö toimii valtaosin hyvinvointipalvelujen tuotannossa: peräti kaksi kolmesta sektorin palkollisesta työkentelee koulutuksessa ja tutkimuksessa, terveydenhuollossa tai sosiaalipalveluissa.

...vapaaehtoistöissä enemmän

Kolmannen sektorin omimpana antina, ainakin taloudellisessa mielessä, voidaan pitää sen tuottamaa vapaaehtoispainosta. Järjestöissä tehtävä vapaaehtoistyö on Suomessakin ollut merkittävä. Vapaaehtoistyön 82 000 henkilötyövuoden työpanos merkitsee palkkatyövoimaksi muunnettuna noin 3,5 prosenttia alkutuotannon ulkopuolisesta työvoimasta. Ja on huomattava, että rekisteröimättömissä yhdistyksissä, samoin kuin erilaisissa tilapäisissä

KOLMANNEN SEKTORIN PALKKATYÖVOIMAN JA VAPAAEHTOISPANOKSEN OSUUS TYÖVOIMASTA HENKILÖTYÖVUOSINA MUUTAMISSA EU-MAISSA (%)

	Palkattu työvoima	Palkkatyöksi muunnettu vapaaehtoispanos
Suomi	3,1	3,5
Ruotsi	2,5	5,8
Alankomaat	12,4	5,1
Belgia	10,5	2,5
Espanja	4,5	2,3
Irlanti	11,5	2,7
Iso-Britannia	6,2	3,4
Ranska	4,9	4,7
Saksa	4,6	3

oma-apuryhmissä tehty työ jää tämän tarkastelun ulkopuolelle kotitalouksissa tehdyn palkattoman työn lisäksi.

Vapaaehtoistyön panos jakautuu hyvin epätasaisesti kolmannelle sektorilla. Ylivoimaisesti merkittävin vapaaehtoispainoksen tuottaja on kulttuuri- ja harrastustoiminnan luokka, joka kattaa lähes puolet koko vapaaehtoispainoksesta. Sen sisällä taas liikunta nousee selvästi tärkeimmäksi vapaaehtoistyön tuottajaksi. Seuraavalle tilalle nousee kansalaistoiminta, joka kattaa muun muassa nuoris-, nais- ja poliittisten järjestöjen tuottaman vapaaehtoispainoksen.

Kansainvälisesti tarkastellen suomalaisen kolmannen sektorin vapaaehtoispainos on kohtalaisen korkea. Euroopan maista Suomen edelle nousee selvästi Ruotsi, mutta myös Alankomaat ja Ranska saavat korkeammat arvot. Ruotsin kohdalla myös kulttuuri ja liikunta muodostavat Suomen tavoin suurimman yksittäisen toimintakategorian. Sitä vastoin Alankomaissa ja Ranskassa vapaaehtoistyön painopiste on hyvinvointisektorilla. (ks. taulukko)

Pohjoismainen malli

Useisiin eurooppalaisiin teollisuusmaihin verrattuna suomalainen kolmas sektori on verraten pieni. Etenkin sen palkkatyövoimana mitattu työpanos jää jälkeen kaikista tutkimuksessa mukana olleista EU-maista Ruotsia lukuunottamatta. Suomalainen kolmas sektori on kuitenkin muutoin varsin elinvoimainen,

professori Helander toteaa. Sen tuottama vapaaehtoispainos vetää hyvinkin vertoja useimmille Euroopan unionin jäsenmaille.

Suomalainen kolmas sektori muistuttaa rakenteensa puolesta selvästi enemmän ruotsalaista kuin muiden EU-maiden vastaavia sektoreita. Pieni julkisen rahoituksen osuus, suhteellisen suuri vapaaehtoispainos sekä erityisen vahva vapaaehtoispainos liikunnassa sekä muihin kehittyneisiin maihin verrattuna pienempi hyvinvoinnin ydinsektorin osuus viittaavat pohjoismaiseen malliin. Helander yleistää, että

pohjoismainen hyvinvointivaltio tuottaa verraten pienen, mutta rahoituksellisesti riippumattoman, vapaaehtoispainotteen ja siten elinvoimaisen kolmannen sektorin. Kolmas sektori ei ole julkisen sektorin jatke. Se on hyvinvointipalvelujen täydentäjä, mutta ei niiden korvaaja.

Helander näkee kuitenkin edessä myös haasteita ja ongelmia. Vaikka yhdistysten määrä on 1990-luvun alun lamavuosien jälkeen kasvamassa, ei niiden määrällinen kasvu sellaisenaan takaa sektorin vahvistumista. Ainakin viitteitä kahteen epätoivottavaan trendiin on olemassa. Ensinnäkin sitoutuminen yhdistystoimintaan näyttäisi olevan pikemminkin lievässä laskussa kuin kasvussa ja vapaaehtoistoimintaan halukkaiden määrä näyttäisi olevan ehtymässä.

Tulevaisuutta luotaavat barometrit asettavat haasteita kolmannelle sektorille erityisesti sen vuoksi, ettei julkista sektoria ole mahdollista kuormittaa nykyistä enemmän. Kolmas sektori on nähty yhtenä mahdollisuutena ja sen osuuden odotetaan kasvavan. Erityisen haasteen asettaa väestön ikääntyminen ja sen mukanaan tuoma tarve vahvistaa varsinkin vapaaehtoisia sosiaali- ja hoitopalveluja.

Lähde: Hyvinvointikatsaus 1/2000. Tilastokeskus.

Kuntien kehitysnäkymät:

Alue-erojen kasvu pysähtymässä

Vesa Virtanen - Markku Nissinen

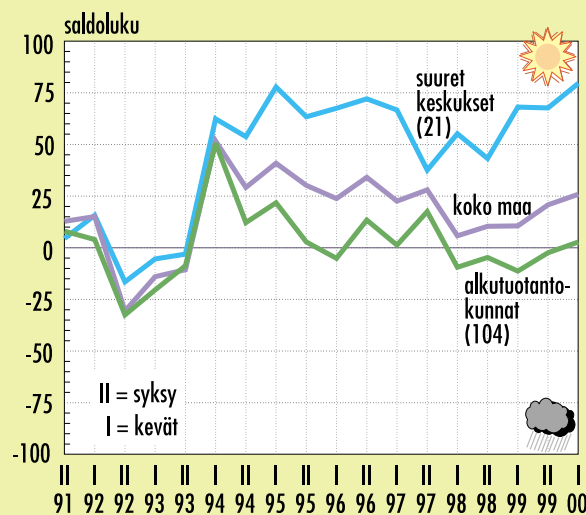
Alueiden väliset kehityserot ovat edelleen suuria, mutta erot eivät enää ole lisääntymässä kuten ne ovat tehneet vuodesta 1994 lähtien, osoittaa kuntien päättäjien näkemyksiä luotaava aluebarometri.

7-luokkaisella kuntatyypittelyllä tarkasteltuna suurissa keskuksissa (21 kuntaa), esikaupunkikunnissa (31) ja teollisuuskeskuksissa (32) toiveet kuntien kehityksestä ovat valoisimmat. Myös maaseudun pendelikunnissa (63) odotukset ovat vahvistuneet. Alkutuotantokuntien (204 kuntaa) kehitys on heikointa koko maassa

Verotulot vähenevät alkutuotantokunnissa

Kuntien rahoitusasema huolestuttaa kuntien päättäjiä. Kuntien verotulokehityksen odotetaan heikentyvän keskusseutujen ulkopuolella. Erityisesti alkutuotantokunnissa kehitys näyttää heikolta, siellä verotulojen arvioidaan vähenevän vuosina 2000–2001. Keskusseuduilla verotulojen odotetaan lisäänty-

1. TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT SUURISSA KESKUKSISSA JA ALKUTUOTANTOKUNNISSA syksy 1991- kevät 2000, saldoluku

vän edelleen laajalti. Kasvuodotukset ovat suurimmat teollisuuskeskuksissa, esikaupunkikunnissa sekä suurissa keskuksissa.

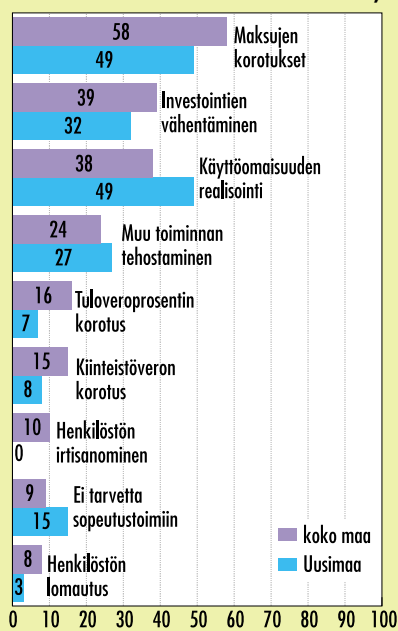
Kuntien ei uskota yleisesti korottavan tuloveroprosenttiaan kahden seuraavan vuoden aikana. Useimmin veroprosenttia nostavat alkutuotantokunnat, joissa viidenneksessä arvioidaan kunnan kiristävän verotustaan vuonna 2001 tai 2002.

Kuntien velanotto lisääntyy tänä ja ensi vuonna. Velanotto on erityisesti esillä maaseudun pendelikunnissa ja alkutuotantokunnissa. Kuntien velan arvioidaan vähenevän tänä ja ensi vuonna vain suurissa keskuksissa ja teollisuuskeskuksissa.

Maksut nousevat

Vuonna 2001 kunnat tasa-painottavat talouttaan erityisesti korottamalla maksujaan. Myös käyttöomaisuuden realisoiminen ja investointien vähentäminen odotetaan kuuluvan useimpien kuntien toimiin. Henkilöstömenojen supistamiseen ja verojen korotuksiin turvaututaan selvästi harvemmin. Tulevan 2-3 vuoden aikana maksujen korotukset

2. NÄKEMYKSET KUNTATALOUDEN TASA-PAINOTTAMISKEINOISTA VUONNA 2001, %

säilyvät kunnan päättäjien mukaan yleisimpänä keinona tasapainottaa kunnan taloutta.

Veroratkaisujen merkitys kasvaa kulu- ja vuosikymmenen alussa. Henkilöstön irtisanomisia ja lomautuksia pyritään välttämään, keskusseuduilla niihin turvaudutaan harvemmin kuin muissa kunnissa.

Työttömyys vähenee

Työttömyyden odotetaan helpottuvan tänä ja ensi vuonna, vaikka työllisyyskehityksen ei odoteta olevan niin myönteinen kuin vielä syksyllä arvioitiin. Työttömyyden odotetaan alenevan keskusseuduilla enemmän kuin muissa kunnissa, erityisesti suurten keskusten ja esikaupunkikuntien työllisyyskehityksestä odotetaan valoisaa. Alkutuotantokunnissa ja maaseudun pendelikunnissa työllisyyskehityksen näkymät ovat heikoimmat.

Elinkeinoelämän kehittämisedellytyksien katsotaan olevan parhaimmat suurissa keskuksissa ja teollisuuskeskuksissa. Maaseutukeskuksissa ja alkutuotantokunnissa odotukset ovat synkemmät.

Vanhustenhoidon tilanne huolettaa

Kuntien päivähoiton järjestämisen vaikeudet koskettavat eniten esikaupunkikuntia. Vanhusten- ja terveydenhoidon tilanne on yleisesti huono. Vanhustenhoidon ongelmat ovat esillä erityisesti maaseutukeskuksissa, suurissa keskuksissa sekä teollisuuskeskuksissa. Koulutoimen tilanteen nähdään heikentyneen erityisesti esikaupunkikunnissa ja maaseutukeskuksissa. Kuntien yhteistyönäkymissä ongelmia on lähinnä maaseutukeskuksissa ja alkutuotantokunnissa. Kansainvälinen yhteistyö lisääntyy suurissa keskuksissa.

Etelän maakunnat toiveikkaimpia

Maakunnittain suurimmat odotukset ovat Ahvenanmaalla, Uudellamaalla sekä Pirkanmaalla. Toiveet ovat synkimmät Kai-

nuussa, Keski-Pohjanmaalla sekä Pohjois-Karjalassa.

Itä- ja Pohjois-Suomessa toiveet ovat yleisesti huonommat kuin muualla Suomessa. Tosin näillä alueilla keskusseutujen näkymät ovat useimmiten varsin hyvät.

Perustuu 900 vastaukseen

Aluebarometri on kyselytutkimus, jonka Tilastokeskus tekee vuosittain helmi-maaliskuussa ja syys-lokakuussa sisäasiainministeriön ja Suomen kuntaliiton tilauksesta. Kysely mittaa kuntien päättäjien näkemyksiä oman kuntansa talouden ja toiminnan kehityksestä.

Kyselyyn vastaajat poimitaan satunnaisotannalla perusjoukosta, jonka muodostavat kaikki kunnanjohtajat, kunnantalon johtajat, kunnanhallituksen puheenjohtajat, elinkeinoasiamiehet ja suunnittelusihteerit sekä lisäksi kahdenkymmenen suurimman kaupungin apulaiskaupunginjohtajat, kunnantalon johtajat ja kunnanhallituksen puheenjohtajat.

Aluebarometrin ensimmäiset ja toiset varapuheenjohtajat sekä kunnanhallituksen ensimmäiset ja toiset varapuheenjohtajat.

Otoksen koko on noin 1 200. Uusimman kyselyn vastausprosentti oli 77, ja aiemmissakin se on ollut samaa suuruusluokkaa.

Aluebarometriä on tehty vuodesta 1991 lähtien.

Vesa Virtanen Tilastokeskuksesta ja Markku Nissinen sisäasiainministeriöstä ovat Aluebarometrin tekijät.

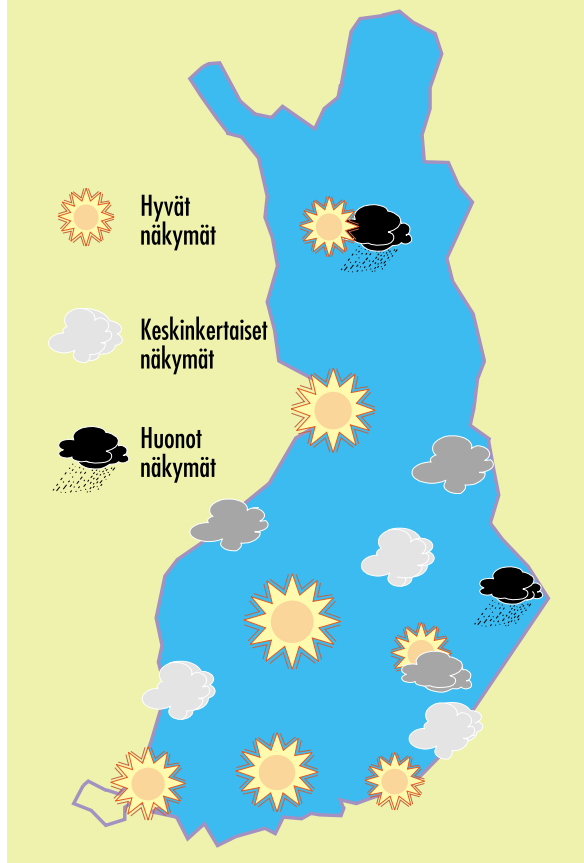
Läbde:

Aluebarometri 1/2000.

Tulot ja kulutus 2000:8.

Tilastokeskus

3. KEHITYSNÄKYMÄT ERI ALUEILLA KEVÄÄLLÄ 2000

Suomalaisille tulee ikävä markkaa

Suomalaiset katsovat EU-jäsenyydestä olevan hyötyä yrityksille ja palkansaajille, mutta haittaa maanviljelijöille. Jäsenyys on kansalaisten mielestä lisännyt tietoa muista EU-maista ja helpottanut matkustamista sekä työn etsimistä muista EU-maista. Toisaalta byrokratian nähdään lisääntyneen ja alueellisten erojen uskotaan kasvavan lähivuosina.

Tilastokeskus selvitti Ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotuksen tilauksesta suomalaisten näkemyksiä EU-jäsenyyden vaikutuksista kansalaisten arkielämään. Tutkimuksessa haastateltiin maaliskuussa lähes kolmea tuhatta 15–74-vuotiaista suomalaista kaikissa Suomen maakunnissa.

Lähes kaksi viidestä oli sitä mieltä, että Suomen luopuminen markasta on huono asia.

Noin joka neljännelle valuutan muuttumisella ei ole merkitystä, ja 28 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että omasta valuutasta luopuminen on hyvä asia. Etelä-Pohjanmaalla lähes 60 prosenttia piti markasta luopumista huonona asiana, kun taas yli puolet ahvenanmaalaisista kannatti sitä.

Kaksi kolmesta toivoi, että tärkeimmistä EU-päätöksistä järjestettäisiin kansanäänestyksiä. Erityisen suuri kannatus kansanäänestyksillä oli Kainuussa. Siellä lähes 80 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kansanäänestyksiä pitäisi järjestää. Ainoastaan Ahvenanmaalla enemmistö vastaajista vastusti kansanäänestysten järjestämistä.

Yli puolet suomalaisista uskoi Suomen pystyneen vaikuttamaan EU:n päätöksentekoon puheenjohtajuuskaudellaan.

Eri mieltä oli noin joka kolmas. Epäileväisimpiä olivat ahvenanmaalaiset, kainuulaiset ja kymenlaaksolaiset. Kaksi viidestä kertoi Suomen puheenjohtajuuden lisänsä kiinnostusta EU-asioihin.

Vastaajista 47 prosenttia oli sitä mieltä, että EU-asioista ei tiedoteta kansalaisille riittävästi. Lähes yhtä moni, 42 prosenttia vastaajista, piti kansalaistiedotusta riittävänä. Joka kolmas oli joskus kuullut ulkoministeriön Eurooppa-tiedotuksesta tai sen alueyksiköistä. Uudellamaalla tieto oli mennyt perille parhaiten, Ahvenanmaalla ja Pohjois-Savossa huonoimmin.

Lähde: Suomalaisen mielipiteet EU-jäsenyyden vaikutuksista Eurooppa-tiedotus ja Tilastokeskus. www.eurooppa-tiedotus.fi

Ympäristöverojen osuus Suomessa alle EU:n keskitason

Ympäristöperusteisten verojen ja maksujen osuus kaikista verotuloista on Suomessa vielä EU-maiden keskitasoa pienempi. Tuoreimmat vertailutiedot ovat vuodelta 1997. Niiden mukaan ympäristöverotus on kahdeksassa EU-maassa kireämpää kuin Suomessa, kuudessa kevyempää. Ympäristöverojen osuus on suurin Portugalissa, 9,7 prosenttia. Tanskassa ympäristöverojen osuus on 9,5 prosenttia ja Alankomaissa 9,4 prosenttia. Suomessa ympäristöperusteisten verojen osuus on 7 prosenttia verotuloista ja sosiaaliturvamaksuista. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen uudesta Ympäristötaloustilaston 2000 -kokoomajulkaisusta.

Ympäristöverojen suurta osuutta Portugalissa selittää öljyn suuri osuus maan kokonaisenergi-

TILASTOUUTISIA

4.5. Kunta-alalla kuukausipalkkaisten keskiansio 11 400 markkaa (s.24)

12.5. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia (s.21)

15.5. Inflaatio huhtikuussa 2,7 prosenttia (s.25)

15.5. Teollisuustuotanto kasvoi maaliskuussa 9,1 prosenttia edellisvuodesta (s.20)

18.5. Raakaöljyn halpeneminen laski tuontihintoja huhtikuussa, vientihinnat nousivat edelleen (s.26)

18.5. Majoitusliikkeissä yöyttiin maaliskuussa 5 prosenttia edellisvuotista enemmän (s.27)

18.5. Oppilaitokset vähenivät edelleen (s. 27)

23.5. Työttömyysaste 11,0 prosenttia, työttömänä 283 000 henkilöä (s.24)

23.5. Kuorma-autoliikenteen suoritteet vuonna 1999 edellisen vuoden tasolla

Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita kaikkiaan 411 miljoonaa tonnia, josta maa-aineksia oli 187 miljoonaa tonnia. Kuljetettu tavaramäärä kasvoi viime vuoden

na 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tavaramäärän kasvu tuli maa-ainekuljetuksista, joiden määrä kasvoi 6 prosenttia. Muiden tavaroiden kuin maa-ainesten kuljetusmäärä säilyi edellisen vuoden tasolla ja oli 224 miljoonaa tonnia.

25.5. Kotitaloudet omistivat 39 prosenttia sijoitusrahastojen varoista vuoden 1999 lopussa (s.23)

29.5. Palvelualojen liikevaihto kasvoi 8 prosenttia joulukuussa edellisestä vuodesta (s.23)

29.5. Tulot kasvoivat eniten Uudellamaalla ja Pirkanmaalla vuonna 1998 (s.22)

30.5. Rakennusyritysten liikevaihdon kasvu 17 prosenttia (s.21)

30.5. Autokaupan myynti väheni 4,9 prosenttia maaliskuussa verrattuna edellisen vuoden maaliskuuhun

Vähittäiskaupan myynnin määrä oli 2,7 suurempi ja tukkukaupan 2,5 prosenttia pienempi kuin viime vuonna. (s.23)

an kulutuksesta ja maan alhainen kokonaisveroaste. Tanskassa ja Alankomaissa ympäristöverotuksella on sen sijaan selkeät ympäristötavoitteet. Tanskan ja Suomen kokonaisveroasteet ovat EU-maiden korkeimpia.

Ympäristöveroja ovat verot, jotka kohdistuvat asiaan, jolla on haitallinen vaikutus ympäristöön. Kaikki energiaverot ja ajoneuvoverot ovat ympäristöveroja. Lisäksi ympäristöperusteisia veroja ja maksuja ovat jätevero, pakkauksiin kohdistuvat verot, lannoitteista ja torjunta-aineista maksettavat verot ja maksut, öljynsuoja- ja öljyjättemaksut, vesiensuojelumaksut sekä kunnalliset jäte-, vesi- ja jätevesimaksut.

Lähes 80 prosenttia EU-bensasta lyijytöntä

Suomen ympäristöverotus kohdistuu eniten liikenteeseen. Suurin verotulo saadaan liikennepolttoaineista, erityisesti lyijyttömästä moottoribensiinistä. Suomessa lyijyllistä bensiiniä verotetaan ympäristösyistä ankarammin kuin lyijytöntä. Lyijyllisen moottoribensiinin käyttö onkin loppunut käytännöllisesti katsoen kokonaan.

EU-maista lyijyllistä moottoribensiiniä käytettiin vuonna 1998 eniten Italiassa, Ranskassa ja Iso-Britanniassa. Sen käyttö oli loppunut Suomen lisäksi

Saksassa, Alankomaissa, Ruotsissa, Itävallassa ja Tanskassa.

Lähde: Ympäristötilasto 2000. Tilastokeskus

Kasvu jatkui lakkoilusta huolimatta

Kokonaistuotannon määrä oli 3,8 prosenttia suurempi maaliskuussa 2000 kuin vuotta aiemmin. Helmikuussa tuotanto kasvoi 5,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Tuotanto kasvoi maa- ja metsätaloutta sekä kauppaa lukuun ottamatta kansantalouden kaikilla päätoimialoilla.

Teollisuuden tuotannon vahva kasvu jatkui kemianteollisuuden lakosta huolimatta. Tuotanto lisääntyi elektroniikkateollisuuden vauhdittamana 9,1 prosenttia. Rakentamisen tuotanto

lisääntyi maaliskuussa 6 ja liikenteen 1,3 prosenttia. Maa- ja metsätalouden tuotanto pieneni markkinahakkuiden lähes 10 prosentin supistumisen seurauksena 3,7 prosenttia.

Kauppan tuotannon 1,1 prosentin lasku johtui autokaupan lähes 5 prosentin ja tukku-kaupan määrän vajaan 2 prosentin laskusta.

Lähde: Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja 2000, maaliskuu. Tilastokeskus

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	1999			2000		
	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis
Kokonaistuotanto	2,1	3,5	7,0	4,8	5,2	3,8

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999		1998			
	Milj.mk	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
		Volyymien muutos edellisestä vuodesta, %				
	Käyppiin hintoihin					
Bruttokansantuote	718029	4,4	3,9	3,8	3,0	3,5
Tuonti	211484	3,2	0,8	1,6	3,2	7,7
Kokonaistarjonta	929513	4,1	3,1	3,2	3,1	4,5
Vienti	270913	4,8	-3,3	1,8	9,5	21,0
Kulutusmenot	515820	4,3	2,9	2,0	2,1	1,6
yksityiset	363067	5,2	4,0	2,8	2,9	2,1
julkiset	152753	2,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Investoinnit	138669	8,4	7,1	7,0	3,7	2,4
yksityiset	119196	10,2	9,3	10,9	5,4	3,9
julkiset	19473	-1,5	-6,4	-6,3	-5,9	-6,6
Varastojen muutos*	3381
Kokonaiskysyntä	928783	4,1	3,1	3,2	3,1	4,5
kotimainen kysyntä	657870	3,8	6,2	3,9	0,2	-3,1
Tuotanto toimialoittain						
Maatalous		-5,5	-5,4	-5,3	8,7	-1,5
Metsätalous		2,2	4,0	-0,7	-2,9	0,3
Koko teollisuus		5,9	6,1	5,8	3,2	6,4
Energia- ja vesihuolto		1,5	0,1	-3,8	-0,4	2,0
Rakentaminen		5,9	7,1	7,1	3,2	2,6
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		6,7	2,9	4,7	0,2	4,4
Kauppa		6,7	5,1	4,3	4,6	3,9
Julkisen toiminta		-0,1	0,4	0,4	0,4	0,4

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	1999	1999	
						I	II	III	IV
Volyymien muutos edellisvuodesta, %									
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	3,9	3,8	3,0	3,5

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatietokanta ASTIKAsta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

VALTIONVELKA

	31.12.1999	31.3.2000	30.4.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	308420	304306
Muiden emuvaluuttojen määräinen	0	60258	60220
Kotimaanvaluuttamääräinen	274515	355992	351840
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	65868	67777
Valtionvelka yhteensä	410407	421860	419617

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä.

Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan.

Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitettiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden Emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden Emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	1999	1999	Muutos
	Maalis-kuu	Tammimaalis	Tammimaalis 00/99 %
	milj. mk		
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	14672	42871	10,9
Muut tulot	18400	23978	185,7
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	33072	66849	42,1
<i>Tulot ilman lainanottoa</i>	37799	71714	38,3
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4147	12750	-4,5
Siirtomenot	10303	30746	14,1
Reaalisijoitukset	177	518	33,5
Muut menot	7090	11457	13,5
Menot ilman rahoitustaloustoimia	21748	55503	9,3
Finanssijoitukset	5236	5907	8,6
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	29954	64380	14,5

Lähde: Valtiokonttori

Teollisuustuotanto huippukasvussa maaliskuussa

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli maaliskuussa 9,1 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Teollisuustuotannon vahva kasvu jatkui kemianteollisuuden lakosta huolimatta.

Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvoi maaliskuussa 9,3 prosenttia edellisvuodesta, kun se helmikuussa kasvoi 5,4 prosenttia. Elektroniikkateollisuuden tuotanto kasvoi maaliskuussa lähes 29 prosenttia. Helmikuun kasvu oli 19 prosenttia. Myös muun metalliteollisuuden tuotanto kasvoi maaliskuussa 4 prosenttia, kun se helmikuussa kasvoi 2 prosenttia. Kemianteollisuuden tuotanto sitä vastoin väheni maaliskuussa lähes 6 prosenttia, mikä selittyy kemianteollisuuden työtaistelulla. Helmikuussa kemianteollisuuden tuotanto kasvoi runsaat 8 prosenttia. Myös muun tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi prosenttin.

Korkeita käyttöasteita

Tehdasteollisuuden kapasiteettista oli maaliskuussa käytössä lähes 88 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuuden käyttöaste oli 98 prosenttia, metalliteollisuuden 90 ja kemianteollisuuden 73 prosenttia. Muun teh-

dasteollisuuden käyttöaste oli lähes 81 prosenttia.

Suomen teollisuustuotanto kasvoi maaliskuussa kausitasoitettuna 9 prosenttia vuotta aiemmasta. Yhdysvalloissa tuotanto oli OECD:n kausitasoitettujen sarjojen mukaan 5,1 prosenttia edellisvuodesta suurempi. Japanissa kasvu oli 4,8 ja Saksassa 3,9 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, maaliskuu. Tilastokeskus

Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi viidenneksen

Teollisuusyritysten liikevaihto oli 20 prosenttia suurempi tammikuussa 2000 päättyneellä kolmen kuukauden jaksolla verrattuna vuotta aiempaan vastaavaan ajanjaksoon. Liikevaihto kasvoi kaikilla tehdasteollisuuden toimialoilla. Mineraalien kaivussa ja energiahuollossa liikevaihto oli kuitenkin vajaan prosentin vuoden takaista pienempi.

Liikevaihto kasvoi tarkastellulla kolmen kuukauden jaksolla eniten sähköteknisessä teollisuudessa, peräti 57 prosenttia vuotta aiemmasta.

Metallien jalostuksessa liikevaihto kasvoi lähes 31 prosenttia. Kemian teollisuuden liikevaihto oli tarkasteluajanjaksolla 17 prosenttia, ei-metallisten mineraalituotteiden valmistuksen 16 prosenttia ja puu- ja paperiteollisuuden 15 prosenttia vuoden takaista suurempi.

Palkkasumma kasvoi 5 prosenttia

Teollisuusyritysten maksama palkkasumma kasvoi tammikuussa päättyneellä kolmen kuukauden ajanjaksolla 5 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin. Palkkasumma kasvoi eniten sähköteknisessä teollisuudessa,

19 prosenttia vuotta aiemmasta. Palkkasumma pieneni tarkasteltuna ajanjaksona vuotta aiemmasta vain tekstiilien ja vaatteiden valmistuksessa sekä metallien jalostuksessa.

Teollisuuden liikevaihto- ja palkkasummatilasto kuvaa teollisuutta päätoimialanaan harjoittavia yrityksiä. Indeksien laskenta perustuu verottajan arvonlisävero- ja työnantajasuoritus-tietoihin, joita täydennetään Tilastokeskuksen tekemän suorakyselyn aineistolla. Laskennassa ovat mukana ne yritykset, joista on vertailukelpoiset tiedot tarkasteluviikokaudelta ja edellisen vuoden vastaavalla viikokaudelta. Aineiston palk-

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Maaliskuu	Muutos Maaliskuu 00/99 %
Koko teollisuus	139,3	9,1
Energiatuotteet	114,4	-1
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	134,1	11,4
Investointitavarat	183,1	14,0
Kestokulutustavarat	92,7	-3,6
Muut kulutustavarat	104,9	-1,7
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	74,6	0,4
Teollisuus	141,6	9,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	107,8	0,9
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	98,1	-0,4
Nahan ja nahkatuott. valmistus	81,3	-2,9
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	128,9	2,2
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	126,4	11,2
Kustantaminen ja painaminen	109,6	-0,7
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	74,9	-35,3
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	106,3	-10,5
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	140,1	17,0
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	124,5	8,7
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	127,1	7,7
Koneiden ja laitteiden valmistus	108,1	1,3
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	303,9	28,6
Kulkuneuvojen valmistus	108,7	0,6
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	107,3	-3,2
Energia- ja vesihuolto	124,4	2,9
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	126,9	9,3
Metalliteollisuus	176,7	16,4
Kemianteollisuus	111,8	-5,8
Muu tehdasteollisuus	108,4	1,0

1) Työpäiväkorjattu

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Huhtikuu	Muutos Huhti- kuu 00/99	99-00 Tammi- huhtikuu	Muutos Tammi- huhtikuu 00/99
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	4101	-12	21287	0

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
						VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾	I ¹⁾	II ¹⁾	III ¹⁾
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,0	128,7	100,6	118,3	131,6	135,3	135,0	145,8	135,8	133,4	139,3
Vuosimuutos, %	6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	3,8	2,0	5,4	2,1	3,4	16,0	6,5	6,2	9,1

1) Työpäiväkorjattu

kasumatiedoista on poistettu merkittävimpien työsuhdeoptioiden vaikutus ilmoitettuihin palkkasummiin.

Liikevaihto- ja palkkasummaindeksistä ei tehdä painojulkaisua. Indeksisarjat (alkuperäinen, kausitasoitettu, trendi) löytyvät Internetistä osoitteesta:

http://www.tilastokeskus.fi/tk/ys/suhdan_taulukot.html

Osoitteesta

http://www.tilastokeskus.fi/tk/ys/suhdan_tuotesel.html

on kuukausikuvaajien tuoteseloste.

Rakennusyritysten liikevaihdon kasvu 17 %

Rakennusyritysten liikevaihto oli 17 prosenttia suurempi helmikuussa 2000 päättyneellä kolmen kuukauden ajanjaksolla verrattuna vuotta aiempaan vastaavaan ajanjaksoon. Kasvu nopeutui, sillä vuotta aiemmin se oli 9 prosenttia. Talonrakennusyritysten liikevaihto oli jouluhelmikuussa 18 prosenttia suurempi vuotta aiempaan verrattuna. Maa- ja vesirakennusalan yritysten vastaava liikevaihdon muutos oli 17 prosenttia.

Rakennusyritysten maksama palkkasumma oli viime

jouluhelmikuussa 11 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Talonrakennusalan palkkasumma kasvoi nopeammin kuin maa- ja vesirakennusalan.

Liikevaihto- ja palkkasummaindeksien laskenta perustuu verottajan arvonlisävero- ja työnantajasuoritustietoihin, joita täydennetään Tilastokeskuksen aineistolla. Laskennassa ovat mukana ne yritykset, joista on olemassa vertailukel-

poiset tiedot kyseiseltä kuukaudelta ja edellisen vuoden vastaavalta kuukaudelta.

Indeksistä ei tehdä painojulkaisua. Indeksisarjat (alkuperäinen, kausitasoitettu, trendi) löytyvät Internetistä osoitteesta

<http://www.tilastokeskus.fi/tk/ys/suhdan-teet.html>

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 2000, helmikuu. Tilastokeskus

KONKURSSIT

	2000 Maaliskuu	2000 Tammi- maaliskuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	307	753	-6
<i>Yritykset</i> ¹⁾	298	733	-2
Maa-, metsä- ja kalatalous	3	5	-71
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	51	120	19
Rakentaminen	47	117	-12
Kauppa	59	163	12
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	32	54	-5
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	26	63	-16
Muut palvelut	49	131	-13
Toimiala tuntematon	31	80	14
<i>Yksityishenkilöt</i>	9	20	-62
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	941	2725	13

1) Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENUSLUVAT

	2000 Helmi- kuu	Muutos Helmi- kuu 00/99	2000 Tammi- helmikuu	Muutos Tammi- helmikuu 00/99
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Kaikki rakennukset	2256	-14	4154	-12
Asuinrakennukset	818	-6	1556	4
Vapaa-ajan asuinrakennukset	49	-2	82	1
Liike- ja toimistorakennukset	596	-1	1043	-19
Julkiset palvelurakennukset	105	-61	241	-39
Teollisuus- ja varastorakennukset	407	-11	755	-2
Maatalousrakennukset	214	-22	356	-33
Muut rakennukset	66	-20	121	-27

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
							VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	109,6	109,8	110,0	110,0	110,1	110,3	110,8	111,1	111,7
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	1,4	1,6	1,8	1,8	2,0	2,1	2,5	2,7	3,1

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	107,5	0,5	3,1
Työpanokset	113,3	0,3	4,0
Tarvikepanokset	107,4	0,6	2,8
Muut panokset	99,5	0,4	2,0
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkerrostalo	107,3	0,5	3,0
Toimisto- ja liikerakennus	107,2	0,6	3,2
Teollisuus- ja varastorakennus	108,5	0,4	3,1
Omatoiminen rakentaminen			
Erillinen pientalo	109,5	0,2	2,9
Maatalouden tuotantorakennus	109,6	0,3	3,8

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999			
		1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Myönnetty rakennusluvut asunnoille	37928	8275	13044	9657	6952
Aloitettut asunnot	34980	4835	13000	9220	7925
Valmistuneet asunnot	27760	7652	7306	5248	7554

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1999	1999				2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	
Pääkaupunkiseutu						
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10618	10992	11686	12125	12499	
Nimellishintaindeksi, 1983=100	199,2	206,2	219,2	227,5	234,5	
Reaalihintaindeksi, 1983=100	119,8	122,6	130,3	134,4	137,4	
Kaupat tilastossa	1355	1506	1319	1302	1396	
Muu Suomi						
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	5992	6131	6298	6385	6472	
Nimellishintaindeksi, 1983=100	205,3	210,1	215,8	218,8	221,8	
Reaalihintaindeksi, 1983=100	123,5	124,9	128,3	129,3	129,9	
Kaupat tilastossa	2713	2746	2790	2348	2658	

1) Vanhojen kerrostalohuoneistojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Tulot kasvoivat eniten Uudellamaalla ja Pirkanmaalla

Veronalaiset tulot kasvoivat Uudellamaalla 6,5 ja Pirkanmaalla 5,9 prosenttia tulonsaajaa kohti vuonna 1998. Vähiten tulot kasvoivat Lapissa, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa sekä Etelä- ja Pohjois-Savossa. Tilastokeskuksen tulo- ja varallisuustilaston mukaan uusmaalaiset ansaitsivat runsaat 122 000 markkaa eli hieman yli puolitoista kertaa niin paljon kuin pienituloisimman maakunnan Pohjois-Karjalan asukkaat. Pohjois-Karjalan, Kainuun, Lapin, Etelä- ja Pohjois-Savon sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa keskitulot jäivät alle 85 000 markan.

Eniten työtuloja saivat uusmaalaiset ja itäuusmaalaiset. Yrittäjätulojen osuus oli suurin Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla,

kymmenisen prosenttia tuloista. Työttömyysturvaan perustuvien etuuksien osuus tuloista vaihteli Ahvenanmaan yhdestä prosentista Kainuun ja Lapin 8 prosenttiin.

Pääomatulot kasvoivat selvästi enemmän kuin ansiotulot

Pääomatuloja saivat eniten ahvenanmaalaiset, yli 13 prosenttia kaikista tuloistaan. Keskimääräistä enemmän niitä saivat myös uusmaalaiset ja itäuusmaalaiset. Vähiten, alle 5 prosenttia tuloista oli pääomatuloja Kainuun ja Lapin tulonsaajilla.

Kaikkiaan yksityiset henkilöt saivat vuonna 1998 veronalaisia tuloja 414 miljardia markkaa. Niistä ansiotuloja oli 385 miljardia ja pääomatuloja 29,8 miljardia markkaa. Pääomatulot kasvoivat edellisvuosta

selvästi ansiotuloja enemmän. Ne kasvoivat lähes neljänneksen, kun ansiotulot kasvoivat noin 5 prosenttia.

Lähde: Tulo- ja varallisuustilasto 1998, Tulot ja kulutus 2000:12;

Internet: <http://www.tilastokeskus.fi/tk/el/tulo/tvt.html>

TULONSAAJIEN VERONALAISET TULOT MAAKUNNITTAIN 1998

Maakunta	Tulot/tulonsaaja, mk	Muutos, % 1997 - 98
Uusimaa	122 015	6,5
Pirkanmaa	96 345	5,9
Koko maa	97 808	5,3
Etelä-Pohjanmaa	81 779	5,3
Keski-Suomi	88 442	5,3
Varsinais-Suomi	97 678	5,2
Pohjois-Pohjanmaa	89 324	5,2
Itä-Uusimaa	104 037	5,1
Etelä-Karjala	91 528	4,6
Satakunta	90 076	4,6
Kanta-Häme	92 942	4,4
Pohjanmaa	89 916	4,3
Ahvenanmaa	102 270	4,2
Kymenlaakso	95 419	4,2
Keski-Pohjanmaa	82 548	4,2
Päijät-Häme	91 411	4,1
Pohjois-Savo	84 697	4
Etelä-Savo	81 891	4
Pohjois-Karjala	79 946	4
Kainuu	80 038	3,8
Lappi	82 760	3

ULKOMAANKAUPPA

	2000 Helmikuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	15774	16,7
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	6464	19,2
Energiatuotteet	1984	157,3
Investointitavarat	3517	-7,9
Kestokulutustavarat	1668	13,4
Muut kulutustavarat	2141	5,0

Vienti toimialojen mukaan

	2000	24,1
Vienti yhteensä	20805	24,1
Maa- ja metsätaloustuotteet	122	-29,5
Teollisuustuotteet	20484	25,4
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	309	2,0
tekstiilit ja vaatteet	300	7,1
puutavara ja puutuotteet	1319	19,8
massa, paperi ja -paperituotteet	5083	28,3
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1210	29,4
kumi- ja muovituotteet	359	12,5
perusmetallit ja metallituotteet	2055	43,3
koneet ja laitteet	2077	16,9
sähkötekniset tuotteet	5931	23,7
kulkuneuvot	776	4,7

Kauppatase 5031

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	2000 Tammi	Helmi	Maalis
milj. mk					
Vaihtotase	39081	37828	1852	4049	6322
Kauppatase	66750	65159	5700	5831	8400
Palvelut	-5602	-5732	-712	-675	-613
Pääomansiirrot	480	176	0	0	0
Rahoitustase	-13300	-22787	-1497	2426	-11006

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	2000	Maalis	Huhti
Valuuttojen keskkurssit, mk				
USD USAn dollari	5,58	6,04	6,16	6,28
CAD Kanadan dollari	3,75	4,16	4,22	4,28
GBP Britannian punta	9,03	9,67	9,73	9,94
JPY Japanin jeni	0,05	0,05	0,05	0,05
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,69	0,7	0,71
NOK Norjan kruunu	0,72	0,73	0,73	0,72
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,79	0,79	0,79
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000							
						VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	13934	13268	13940	15622	15988	16591	15839	14798	15774
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	19351	17324	17433	21695	24083	20973	21424	19679	20805
Kauppatase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	5417	4056	3493	6072	8095	4345	5585	4881	5031

Lähde: Tullihallitus

Kotitalouksien omistuksessa 39 prosenttia sijoitusrahastojen varoista

Suomessa rekisteröityjen tilinpäätöksen tehneiden sijoitusrahastojen arvo oli viime vuoden lopussa 61,3 miljardia markkaa. Rahasto-osuuksien arvosta suurin osa, 39 prosenttia, oli kotitalouksien omistuksessa. Kotitalouksien osuus ei ole muuttunut vuoden aikana, vaikka samaan aikaan sekä rahastojen arvo että osuudenomistajien määrä kaksinkertaistui. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen sijoitusrahastotilastosta.

Kotitalouksien sijoitusrahastoissa olevista 23,8 miljardin markan pääomista 80 prosenttia oli sijoitettu osake- ja yhdistelmärahastoihin. Osakerahasto-osuuksien arvo oli vuoden lopussa 11,1 miljardia ja yhdistelmärahasto-osuuksien arvo 7,8 miljardia markkaa.

Rahastojen raju kasvu jatkunut

Sijoitusrahastojen kasvu on jatkunut voimakkaana myös

vuoden 2000 ensimmäisellä neljänneksellä. Toimivien kotimaisten rahastojen arvo kasvoi 30 prosenttia 81,3 miljardiin markkaan. Osakerahastot kasvovat lähes 11 miljardia, yhdistelmärahastot yli 5 miljardia ja lyhyen koron rahastotkin melkein 3 miljardia markkaa. Rahastoiden nettomerkinnot olivat ensimmäisen neljänneksen aikana yli 13 miljardia markkaa.

Tilastokeskuksen sijoitusrahastotilastoon sisältyvät Suomessa rekisteröidyt tilinpäätöksen tehneet sijoitusrahastot ja rahastoyhtiöt. Vuoden 1999 tilastossa on 24 rahastoyhtiötä ja 177 niiden hallinnoimaa sijoitusrahastoa. Rahastoja oli 63 enemmän kuin vuotta aiemmin. Uusista rahastoista yli puolet, 34 kappaletta, oli osakerahastoja. Uusia yhdistelmärahastoja tilastossa on 18 ja korkorahastoja 11. Rahastoyhtiöiden määrä kasvoi 5:llä. Neljännesvuositilastossa mukana ovat kaikki toimivat kotimaiset rahastot. Niitä oli vuoden lopussa 187.

Lähde: Sijoitusrahastot 1999, Tilastokeskus

KESKEISIÄ KORKOJA

	1999		2000		
	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
Eoniakorko	3,04	3,04	3,28	3,51	3,69
Euriborkorot					
1 viikko	3,27	3,08	3,31	3,52	3,73
1 kk	3,51	3,15	3,35	3,58	3,79
2 kk	3,44	3,24	3,45	3,66	3,86
3 kk	3,45	3,34	3,53	3,74	3,92
4 kk	3,46	3,41	3,59	3,8	3,97
5 kk	3,48	3,49	3,66	3,87	4,02
6 kk	3,51	3,55	3,73	3,93	4,08
9 kk	3,66	3,75	3,93	4,11	4,25
12 kk	3,83	3,94	4,11	4,26	4,36
Valtion obligaatioiden korkoja					
5 vuotta	4,79	5,12	5,19	5,04	5,24
10 vuotta	5,36	5,74	5,72	5,5	5,46

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999		2000		
	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
Yleisindeksi	7800	13024	14364	15864	17132
Vuosimuutos, %	72,3	149	138,4	167,8	171

LIIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummokuvaaja	
	Indeksiluku 2/2000	Muutos, % 12/98-2/99 - 12/99-2/00	Indeksiluku 2/2000	Muutos, % 12/98-2/99 - 12/99-2/00
Rakentaminen	177	17	158	11
Kauppa	134	11	136	6
Muut palvelut	140	8	137	4

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

Palvelualojen liikevaihtokuvaajassa on otettu huomioon aloittaneet ja lopettaneet yritykset. Muiden kuvaajien laskennassa käytetään paneelia, jossa ovat mukana vertailukelpoiset yritykset kohdekuukaudelta ja edellisen vuoden vastinkuukaudelta.

KAUPAN MYYNТИ, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSIT

	(1995=100) ¹⁾	
	2000 maaliskuu	Muutos maaliskuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynti	143,1	-4,9
Agentuurikauppa ja tukkukauppa pois lukien moottoriajoneuvojen kauppa	127,9	-2,5
- yleistukkukauppa	140,5	2,3
Vähittäiskauppa pois lukien moottoriajoneuvojen kauppa	116,1	2,7
- tavaratalokauppa	120,1	2,5
- päivittäistavarakauppa	110,1	1

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kaupapäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukkukaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietoaajassa 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999			2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999-)				
Kanta, milj.mk	317221	312998	323239	320285
Keskikorko, %	1,13	1,14	1,25	1,39
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999-)				
Kanta, milj.mk	6824	6995	7574	6515
Keskikorko, %	3,18	3,03	3,40	3,39

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	1999			2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Markkaluotot (euromääräiset 1999-)				
Kanta, milj.mk ¹⁾	336694	343950	353031	357060
Keskikorko, % ²⁾	4,53	4,43	4,78	5,10
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999-)				
Kanta, milj.mk	9995	9269	8461	7775
Keskikorko, %	5,06	5,38	5,89	6,05

	1999			2000		
	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis
Kotimaiset uudet euroluotot ¹⁾						
Määrä milj.mk ²⁾	17439	16262	24412	14323	15189	17213
Keskikorko, % ³⁾	4,09	4,31	4,05	4,33	4,52	4,68

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) Ml. valtion varoista välitetyt

3) Pl. valtion varoista välitetyt

Työpaikkoja Itä-Suomen ja Oulun lääneihin

Työllisiä oli huhtikuussa työvoimatutkimuksen mukaan 23 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimialoista työllisyys lisääntyi huhtikuussa eniten terveyspalveluissa ja liike-elämän palveluissa. Työpaiikat lisääntyivät eniten Itä-Suomen ja Oulun lääneissä.

Viime vuoden alussa ja etenkin huhtikuussa 1999 työllisyyden kasvu oli poikkeuksellisen voimakasta. Korkeat vertailuluvut näkyvät kasvun hidastumisena tänä vuonna. Työttömiä oli työvoimatutkimuksen mukaan huhtikuussa 283 000, ja työttömyysaste oli 11,0 %. Viime vuoden huhtikuussa työttömiä oli 292 000, ja työttömyysaste oli 11,5 %.

Päätoimisia opiskelijoita oli nuorista työttömistä huhtikuussa 6 000 vähemmän kuin viime vuoden huhtikuussa.

Korkeat työttömyysasteet aikaisemmin tänä vuonna helmikuusta maaliskuussa näyttävät johtuvan siitä, että nuoret hakeutuivat tänä keväänä työmarkkinoille tavallista aikaisemmin, mutta useat heistä eivät toistaiseksi ole saaneet työtä.

Työvoimatoimistoissa oli huhtikuun lopussa kaikkiaan 321 000 työttömyysturvain ja työnvälityksen säädösten mukaisesti työttömäksi työnhakijaksi tilastoitua. Työttömien työnhakijoiden määrä väheni viime vuoden huhtikuuhun verrattuna noin 21 000 hengellä. Työttömyys laski kaikkien muiden työvoima- ja elinkeinokeskusten alueilla paitsi Kainuussa.

Kunnissa keski-ansio 11 400 mk

Kunta-alan koko-aikaisten kokonaiskeski-ansio oli viime lokakuussa 11 400 markkaa. Miehillä se oli 13 900 ja naisilla 10 700 markkaa. Säännöllisen työajan keski-ansio oli 11 000 markkaa, miehillä 13 000 ja

naisilla 10 400 markkaa.

Kokonaiskeski-ansio nousi Tilastokeskuksen palkkatilastojen mukaan lokakuusta 1998 viime lokakuuhun keskimäärin 2,1 prosenttia.

Palkkatilastojen mukaan kunta-alan palveluksessa oli noin 420 000 kuukausipalkkaista. Heidän määränsä pysyi vuoden 1998 lokakuusta viime vuoden lokakuuhun lähes ennallaan, kasvua 0,5 prosenttia. Koko-aikaisten määrä pysyi myös lähes ennallaan, mutta osa-aikaisten lukumäärä kasvoi reilut 2 prosenttia. Virkasuhteisten lukumäärä on aikaisempien vuosien tapaan edelleen vähentynyt, samalla kun työsuhteisten määrä on kasvussa.

Lähde: Kuntasektorin kuukausipalkat 1999. Tilastokeskus

Inflaatio hidastui hieman

Kuluttajahintojen vuosimuutos oli huhtikuussa 2,7 %. Maaliskuussa se oli 3,1 %. Inflaatiota ylläpiti huhtikuussa erityisesti asumisen hintojen nousu. Bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisen vaikutus inflaatioon oli edelleen merkittävä, vaikka niiden hinnat kääntyivätkin laskuun huhtikuussa.

Asumiskustannusten nousu kohotti inflaatiota huhtikuussa yhteensä 0,9 prosenttiyksikköä. Tämä johtui erityisesti asuntojen hintojen, vuokrien sekä kevyen polttoöljyn kallistumisesta. Bensiinin hinnan nousu lisäsi suoraan inflaatiota 0,6 prosenttiyksikköä. Lisäksi ravintolapalvelut sekä valmismatkat kallistuivat ja terveydenhuollon maksut nousivat viime vuoden

TYÖTTÖMYYS

	2000 Maaliskuu	Huhtikuu	Muutos Huhtikuu 00/99 %
Työttömät, 1000 henkeä	282	283	-3,1
Miehet	141	152	2,0
Naiset	142	130	-8,5
15-24-vuotiaat	80	95	-5,9
Työttömyysaste, %	11,2	11,0	-0,5 yks.
Miehet	10,7	11,4	0,1 yks.
Naiset	11,7	10,6	-1,0 yks.
15-24-vuotiaat	26,0	29,6	-1,6 yks.
Työttömyysaste toimialoitain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	6,3	6,1	-0,3 yks.
Teollisuus	5,5	5,5	0,2 yks.
Rakentaminen	17,3	16,1	3,2 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	7,0	7,3	1,0 yks.
Liikenne	4,0	3,5	-0,2 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	5,3	5,2	-1,7 yks.
Julkiset ja muut palvelut	9,3	7,0	-0,4 yks.

Uusi toimialaluokitus TOL-95

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999 VIII	IX	X	XI	XII	2000			
											I	II	III	IV
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2361	2294	2264	2284	2286	2240	2240	2244	2280
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	233	230	237	237	229	264	284	282	283
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,0	9,1	9,5	9,4	9,1	10,6	11,3	11,2	11,0

*ennakkotieto

huhtikuuhun verrattuna.

Inflaatiota hillitsi huhtikuussa sähkön sekä käytettyjen autojen hintojen lasku. Lisäksi matkapuhelut halpenivat.

Lähde: Kuluttajahintaindeksi 2000, huhtikuu. Tilastokeskus.

Tuontihintojen nousu pysähtyi, vientihinnat nousivat edelleen

Tuontihinnat laskivat maaliskuusta huhtikuuhun 0,7 prosenttia. Vielä kuukautta aiemmin ne olivat vajaan prosenttiyksikön nousussa. Hintojen lasku johtui pääosin raakaöljyn

maailmanmarkkinahintojen laskusta. Öljyn hinta laski tuontihintaindeksin mukaan maaliskuusta huhtikuuhun lähes 13 prosenttia. Vuoden 1999 huhtikuuhun verrattuna vuoden 2000 huhtikuun tuontihinnat olivat kuitenkin vielä 12,2 prosenttia korkeammat.

Vientihinnat jatkoivat nousuaan. Maaliskuusta huhtikuuhun vientihinnat nousivat 0,6 prosenttia ja vuoden 1999 huhtikuusta 6,9 prosenttia. Huhtikuun hintojen nousu aiheutui pääosin selluloosan, paperin ja paperituotteiden kallistumisesta.

Lähde: Tuottajahintaindeksit 2000, huhtikuu. Tilastokeskus

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1998	1999			
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	109,5	112,1	112,1	112,2	112,2
Teollisuus	111,6	113,9	114,1	114,0	114,6
Energia- ja vesihuolto	110,9	112,8	112,7	112,7	113,0
Rakentaminen	111,4	113,5	113,7	113,9	114,2
Tukku- ja vähittäiskauppa	109,9	112,3	112,4	112,5	112,7
Majoitus ja ravitsemustoiminta	108,9	111,1	111,2	111,3	111,5
Kuljetus	110,7	113,1	113,3	113,3	114,1
Posti- ja teleliikenne	112,5	114,8	115,1	115,1	115,4
Rahoitus	113,5	115,4	115,6	115,9	116,1
Vakuutus	111,0	113,0	113,9	114,1	114,4
Kiinteistöalan palvelut	110,4	112,6	112,7	112,8	113,0
Tietojenkäsittelypalvelu	109,4	111,5	111,6	111,7	111,9
Tutkimus ja kehittäminen	111,1	113,3	113,5	113,8	114,0
Julkinen hallinto	110,1	112,2	112,4	112,6	112,8
Koulutus	109,0	111,0	111,2	111,3	111,5
Terveystieteiden palvelut	111,6	113,4	113,5	113,6	113,9
Sosiaalipalvelut	110,1	112,2	112,3	112,4	112,7
Yhteensä	110,9	113,1	113,3	113,3	113,7
Tuntipalkkaiset	111,0	113,4	113,4	113,4	114,0
Kuukausipalkkaiset	110,9	113,0	113,2	113,3	113,6
Sektori					
Yksityinen sektori	111,3	113,6	113,7	113,8	114,2
Kunnat	110,0	112,0	112,1	112,2	112,4
Valtio	110,4	112,6	112,9	113,1	113,3
Muut	108,4	110,5	110,7	110,9	111,1

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999	1998	1999				
			4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	102,5	103,7	103,6	103,8	104,2
Kunnallistalous	107,1	105,4	105,6	106,6	106,9	107,2	107,7

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	1999				2000			
				IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	104,9	105,1	105,1	105,5	105,5	106,2	106,9	107,2
Vuosimuutos, %	1,2	1,4	1,2	1,1	1,3	1,6	2,0	2,2	2,7	3,1	2,7
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1457	1460	1460	1466	1466	1476	1485	1490

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Huhtikuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	107,2	0,3	2,7
Elintarvikkeet ja juomat	101,9	0,0	0,6
Alkoholijuomat ja tupakka	109,8	0,0	1,8
Vaatetus ja jalkineet	101,6	1,6	0,1
Asuminen, lämpö ja valo	109,8	0,6	4,0
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	102,7	-0,2	0,2
Terveys- ja sairaanhoito	113,2	0,3	4,5
Liikenne	113,0	-0,7	5,0
Viestintä	95,7	0,6	0,3
Kulttuuri ja vapaa-aika	106,3	0,8	1,8
Koulutus	115,0	0,9	1,4
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	112,6	1,3	3,7
Muut tavarat ja palvelut	101,8	0,5	2,7
Nettohintaindeksi (1995=100) helmikuu	105,7	0,7	3,5
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) helmikuu	106,1	0,7	3,4

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Huhtikuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	1641	0,3	6,6
Kotimarkkinatavarat	1626	0,0	6,7
Vientitavarat	1707	0,6	6,6
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1398	0,2	1,5
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1564	0,3	-3,0
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2296	0,3	2,5
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	791	0,1	-11,0
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1627	0,3	7,9
34-38 metalliteollisuus	1435	0,3	2,0
34 metallin perusteollisuus	1165	0,3	20,4
35 metallituoteteollisuus	1593	0,0	3,4
36 koneiteollisuus	2300	0,3	2,6
37 sähkötekninen teollisuus	802	0,1	-9,2
38 kulkuneuvoteollisuus	1738	0,6	2,6

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Huhtikuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	1663	-0,4	7,2
Kotimaiset tavarat	1713	-0,2	5,4
Tuontitavarat	1489	-0,9	10,5
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1238	-0,8	-0,1
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1826	-2,9	11,5
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	2727	-5,6	29,8
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1187	-0,3	-1,4
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1297	1,5	11,6
68 Epäjalot metallit	1382	-0,1	24,5
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1911	0,2	2,5
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3148	0,3	2,3
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	715	-0,1	0,1
73 kuljetusneuvot	2068	0,6	6,6

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	107,2	-0,7	12,2	100,0	0,6	6,9
Energiatuotteet	169,2	-7,8	55,3			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	97,2	0,9	13,4	102,9	1,1	13,2
Kestokulutustavarat	102,4	-0,1	0,5	93,4	0,2	1,0
Muut kulutustavarat	105,0	0,5	1,8	107,0	0,9	1,3
Investointitavarat	104,9	0,3	3,6	89,8	0,4	-5,7
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	102,9	1,6	7,7			
02 Metsätaloustuotteet	94,9	0,0	-4,0			
C <i>Mineraalit</i>	156,9	-8,9	48,3			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	102,6	0,7	8,7	100,0	0,6	6,5
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	105,8	0,1	-0,3	110,2	0,7	0,2
DB Tekstiilit ja vaatteet	99,5	1,1	0,1	97,1	0,4	0,6
DD Puutavara ja -tuotteet				94,9	1,1	7,7
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	96,9	7,8	16,0			
232 Öljytuotteet	205,6	2,4	97,5	106,7	1,2	11,3
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	100,0	1,9	11,9	108,2	1,0	16,8
DH Kumi- ja muovituotteet	97,0	1,8	2,4	107,6	-0,4	8,1
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	104,1	0,2	2,6	116,2	1,0	4,7
27 Perusmetallit	113,4	-1,1	30,2	96,3	0,2	22,7
271 rauta, teräs ja rautaseokset	111,0	-0,3	23,8	85,8	2,1	17,9
274 muut kuin rautametallit	122,0	-2,8	52,5	115,5	-2,7	33,2
28 Metallituotteet	101,2	0,5	1,0	91,5	0,0	0,1
DK Koneet ja laitteet	112,9	0,5	2,4	110,3	0,4	3,2
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,5	-0,2	0,9	75,3	0,3	-12,7
DM Kulkuneuvot	122,9	0,6	8,0	102,0	0,7	2,6

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Huhtikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	103,1	0,0	6,7	105,0	-0,2	7,5	105,1	-0,4	7,1
Kotimaiset tavarat				104,5	0,0	5,6	104,5	-0,2	5,4
Tuontitavarat ¹⁾				106,3	-0,7	12	106,2	-0,9	10,5
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	108,1	-1,3	7,2	118,9	-3,0	16,3	121,4	-2,9	11,4
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	99,8	0,9	14,3	99,5	0,5	11,4	98,8	0,5	11,4
Kestokulutustavarat	113,7	0,0	2,0	105,7	0,0	0,9	105,7	0,2	2,0
Muut kulutustavarat	102,4	0,1	0,9	102,5	0,4	1,1	102,8	0,2	0,9
Investointitavarat	102,7	0,1	1,2	106,2	0,3	3,2	103,1	0,2	2,4
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				91,5	-3,4	-2,8	92,5	-3,5	-3,1
02 Metsätaloustuotteet				115,9	1,1	3,9	106,9	0,3	2,1
C <i>Mineraalit</i>	109,1	0,9	4,7	147,6	-7,6	40,0	144,6	-6,6	34,9
D <i>Teollisuustuotteet</i>	104,0	0,0	9,3	103,0	0,3	9,0	104,1	0,0	8,0
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	100,7	0,3	1,5	101,3	0,3	1,2	103,0	0,1	1,1
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,4	-0,1	0,6	95,8	0,7	0,2	95,7	0,7	0,2
DD Puutavara ja puutuotteet	100,2	0,8	5,2	99,0	0,5	5,0	99,1	0,5	5,0
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	98,5	1,7	29,0	98,3	2,4	27,2	98,5	2,4	27,2
22 Kustannus- ja painotuotteet	107,0	0,3	-0,3	107,9	0,5	0,2	107,1	0,5	0,1
232 Öljytuotteet	171,5	-6,0	79,1	180,7	-3,5	84,4	145,4	-3,7	26,5
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	102,4	0,8	11,8	100,7	1,4	11,9	100,3	1,5	12,2
DH Kumi- ja muovituotteet	102,5	0,1	6,6	99,2	0,8	4,8	98,8	0,8	4,9
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	108,9	0,4	3,0	107,7	0,4	2,9	107,5	0,4	2,9
27 Perusmetallit	93,3	0,5	18,2	100,6	-0,2	22,9	100,6	-0,2	22,8
271 rauta, teräs ja rautaseokset	95,1	3,6	17,7	100,3	2,1	19,8	100,3	2,1	19,8
274 muut kuin rautametallit	87,6	-5,9	27,4	102,1	-4,3	39,0	102,0	-4,3	39,0
28 Metallituotteet	110,1	0,1	4,7	107,5	0,2	3,7	107,5	0,2	3,7
DK Koneet ja laitteet	112,6	0,1	1,7	112,5	0,3	2,0	112,3	0,3	2,0
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	87,2	-0,1	-0,9	80,3	-0,1	0,2	80,3	-0,1	0,2
DM Kulkuneuvot	110,3	0,0	2,2	120,3	0,5	6,9	115,7	0,5	6,3
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	99,4	-0,2	-2,2	99,2	-0,2	-2,4	103,1	-0,2	-2,3

	TUOKUHINTAINDEKSI											
	1997	1998	1999	1999				2000				
			VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1583	1593	1596	1612	1629	1638	1657	1670	1663
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	100,0	100,6	100,8	101,8	103,0	103,5	104,7	105,5	105,1
Vuosi muutos, %	1,6	-1,3	-0,2	0,6	1,1	1,3	3,9	5,5	5,5	7,8	8,2	7,1

Oppilaitokset vähenivät edelleen

Suomessa oli Tilastokeskuksen oppilaitosrekisterin mukaan viime vuoden lopussa 5 483 oppilaitosta, joissa opiskeli 1,8 miljoonaa opiskelijaa. Oppilaitoksia oli 172 vähemmän kuin vuonna 1998. Eniten vähenivät peruskoulut, kun 118 peruskoulua lakkautettiin. Oppilaitosten määrä väheni eniten Länsi-Suomen ja Etelä-Suomen lääneissä. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen koulutuksen järjestäjiltä ja oppilaitoksilta keräämiin tietoihin. Opiskelijamäärä on syyslukukauden 1999 mukainen ennakkotieto.

Oppilaitosten koko vaihtelee paljon. Peruskouluista runsas kolmannes oli pieniä alle viidenkymmenen oppilaan kouluja, keskikoko oli 150 oppilasta. Lukioiden keskikoko oli 305 ja ammatillisten oppilaitosten 604 oppilasta.

Koulutuksen järjestäjiä (oppilaitosten ylläpitäjiä) oli 941, joista 55 prosenttia oli kuntia tai kuntayhtymiä, valtion yksiköitä 7 prosenttia sekä yksityisiä koulutuksen järjestäjiä 36 prosenttia.

Yleissivistävää ja ammatil-

lista koulutusta koskeva lainsäädäntö uudistettiin lähes kokonaisuudessaan vuoden 1999 alusta, mikä vaikuttaa alan tilastointiin. Koululakien vaikutuksesta mm. jalko peruskoulun ala-asteen ja peruskoulun yläasteen kouluihin ei enää tehdä. Lukioita ei erotella lukioihin ja aikuislukioihin. Ammatillisten oppilaitosten osalta perinteiset eri alojen ammatilliset oppilaitostyytit on yhdistetty yhdeksi ryhmäksi: ammatilliset oppilaitokset.

Lähde: Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset. Koulutus 2000:3. Julkaisussa on myös oppilaitokset kunnittain ja niiden osoitetiedot sekä luettelo oppilaitoksista koulutuksen järjestäjän mukaan..

Matkailu kasvussa alkuvuonna

Yöpymisten kokonaismäärä Suomen majoitusliikkeissä oli maaliskuussa 5 prosenttia suurempi kuin viime vuoden maaliskuussa. Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät 10 prosenttia ja kotimaisten matkai-

lijoiden 4 prosenttia. Tiedot ovat Tilastokeskuksen majoitustilaston ennakkotietoja.

Tammi-maaliskuussa majoitusliikkeissä yövyttiin kaikkiaan 3,2 miljoonaa kertaa, mikä oli 4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät 3 prosenttia ja ulkomaisten matkailijoiden 11 prosenttia. Eniten yöpymiset lisääntyivät ensimmäisellä neljänneksellä Päijät-Hämeessä (20,9 %) ja Itä-Uudella maalla (14 %).

Japanilaisten yöpymisvuorokaudet lisääntyivät tammi-maaliskuussa eniten, 29

prosenttia. Brittien yöpymisiä kirjattiin viidenneksen enemmän kuin vuotta aiemmin. Venäläiset olivat myös tänä vuonna suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä tammi-maaliskuussa. Heidän yöpymisvuorokautensa lisääntyivät 5 prosenttia edellisvuodesta.

Tilastokeskuksen majoitustilastoon sisältyvät majoitusliikkeet, joissa on vähintään kymmenen huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa.

Lähde: Matkailutilasto 2000, maaliskuu. Tilastokeskus

REKISTERÖIDYT UUDET AUTOT

	2000 Huhtikuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- huhtikuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	13338	-15,8	60267	2,8
Henkilöautot	11635	-17,1	53275	3,4
Pakettiautot	910	-31,3	4678	-7,8
Kuorma-autot	713	64,7	2104	16,4
Linja-autot	80	48,1	209	20,8

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Maaliskuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- maaliskuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	1103968	7,1	2825434	5,5
ulkomaalaisia	243417	11,7	693937	12,6
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	52,8	-0,6	46,9	-0,9

VÄESTÖN MUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1998 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	13315	14188	15007	15156	13297	14229
Kuolleet	49262	49390	12188	13840	11777	11679	12094	13873
Syntyneiden enemmitys	7846	8258	1127	348	3230	3477	1203	356
Maahan muuttaneet	14192	14452	3231	3158	3551	4386	3357	3402
Maasta muuttaneet	10817	12113	2439	3098	2576	3811	2628	2826
Nettomaahanmuutto	3375	2339	792	60	975	575	729	576
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	2188	610	4480	4279	1932	932

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1998 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5160	5160	5165	5169	5171	5172

EU-eläkeläiselle vuosi lisää elinaikaa 10 vuodessa Ranskattarella pisin, irlantilaisella lyhin ikä

Sekä 65-vuotiaiden naisten että miesten elinajanodote on lisääntynyt

EU-maissa keskimäärin vuodella vuodesta 1987 vuoteen 1997. Naisilla elinvuosia on jäljellä 4 enemmän kuin miehillä, kertoo Eurostatin tilastollinen vuosikirja Eurostat yearbook – A statistical eye on Europe, 2000 edition.

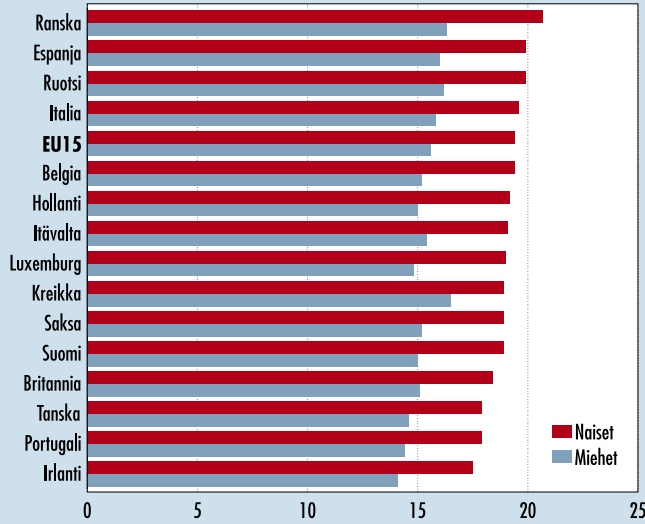
Elinajanodotteella tarkoitetaan vuosia, jotka tietyn ikäisen henkilön oletetaan elävän, kun kuolleisuus pysyy ennallaan.

Kaikissa EU-maissa naiset elävät keskimäärin kauemmin kuin miehet. 65-vuotiaiden elinajanodotteen ero on useimmissa jäsenmaissa 3–4 vuotta.

Pisimpää elämää voivat odotella eläkkeelle siirtyneet ranskalaisnaiset. Heillä elinvuosia on jäljellä lähes 21. Espanjassa ja Ruotsissa 65-vuotiaiden naisten elinajanodote on noin 20 vuotta.

Lyhin elinaika, 17,5 vuotta,

65-VUOTIAIDEN NAISTEN JA MIESTEN ELINAJANODOTE EU-MAISSA 1997, vuotta

on jäljellä irlantilaisnaisilla. Alle 18 vuoden jäävät myös Portugalin ja Tanskan 65-vuotiaat naiset.

Miehistä pisimpään elävät kreikkalaiset, ranskalaiset ja ruotsalaiset. Heillä elinikää on 65-vuotiaina jäljellä keskimäärin 16,2–16,5 vuotta.

Kuten naisilla, myös miehillä lyhin elinajanodote on Irlannissa, Portugalissa ja Tanskassa: 14,1–14,6 vuotta kuusviitosenä.

Lähteet: Eurostat news release 58/2000

Suomen tilastollinen vuosikirja 1999. Tilastokeskus

Euroinflaatio hidastui 1,9 prosenttiin

Euroalueen eli 11 Emu-maan kuluttajahinnat nousivat 1,9 prosenttia huhtikuusta 1999 huhtikuuhun 2000. Inflaatio hidastui hieman, sillä maaliskuussa se oli 2,1 prosenttia. Viime vuoden huhtikuussa inflaatio oli 1,1 prosenttia.

Koko Euroopan unionin inflaatio laantui maaliskuun 1,9 prosentista 1,7 prosenttiin huhtikuussa. Vuotta aiemmin EU-inflaatio oli 1,2 prosenttia.

EU-maista kuluttajahinnat nousivat vuodessa eniten Irlannissa (5,0 %), Luxemburgissa (3,2 %) ja Espanjassa (3,0 %). Vähiten hinnat kohosivat Britanniassa (0,6 %).

Lähde: Eurostat news release 57/2000

KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1998	USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti
Väkiluku (tuhansia)	270280	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
BKT (Mrd. US \$)	9190,4	9190,4	4380,1	208,7	247,0	173,5	128,7	1434,0	2112,0	124,7	90,7
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	152	152	110	110	109	118	102	98	106	66	113
BKT:n vuosimuutos-%	q4/99	5,0*	0,0	3,4	4,6	2,0	3,5	3,1	2,3	3,3*	8,6*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	maalisk.	6,1*	4,8	8,5*	5,7	1,4	9,0	4,2*	4,9	4,0*	4,2*
Työttömyysaste,%	maalisk.	3,9*	4,9	3,4	8,5	4,8	10,6	10,2	8,4	..	5,0
Inflaatio, vuosimuutos-%	huhtik.	3,0	-0,8	1,9	2,0	3,1	2,7	1,3	1,5	2,6	5,1
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	helmik.	8,7*	-2,9	7,9	5,4*	1,8	6,5	2,3	-0,4	2,9*	13,4
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	huhtik.	3,1*	55,4*	-2,2	-19,3*	32,8*	131,0	44,0	36,4	108,1*	-6,4*

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

Aids-tapaukset vähenevät puoleen 4 vuodessa

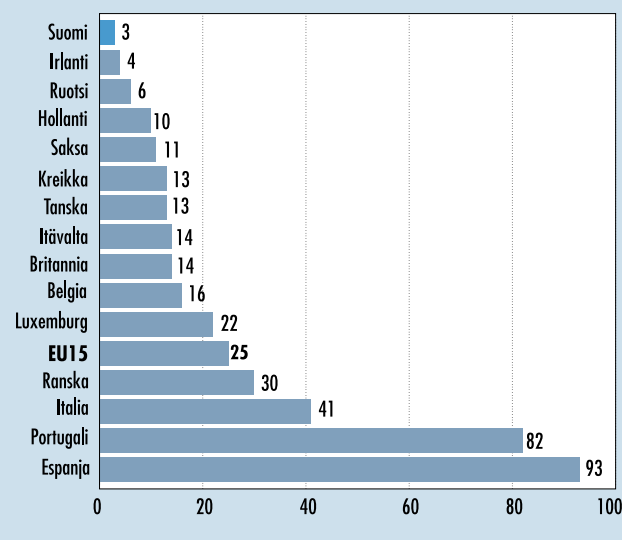
Aidsin esiintymistiheys väheni EU-maissa puoleen vuodesta 1994 vuoteen 1998. Todettuja tapauksia oli väestöön suhteutettuna kuitenkin viidennes enemmän kuin 10 vuotta aiemmin.

Aidsia esiintyi vuonna 1998 eniten Espanjassa ja Portugalissa, 93 ja 82 tapausta miljoonaa henkeä kohden. Vähiten aidsia oli Suomessa ja Irlannissa, 3 ja 4 tapausta miljoonaa henkeä kohden.

Aids esiintymistiheys kasvoi kaikissa EU-maissa vuodesta 1988 vuoteen 1994. Vuodesta 1994 vuoteen 1998 se sitten taas väheni kaikissa muissa EU-maissa kuin Portugalissa.

Lähde: Eurostat news release 58/2000

TODETUT AIDS-TAPAUKSET EU-MAISSA 1998, miljoonaa henkeä kohden

2–3/2000:

Euroalueen teollisuustuotanto lisääntyi 0,6 %

Euroalueen kausitasoitettu teollisuustuotanto kasvoi helmikuusta maaliskuuhun 0,6 prosenttia. Tammikuusta helmikuuhun tuotanto oli lisääntynyt 0,8

ja joulukuusta tammikuuhun 0,1 prosenttia.

Koko EU:n teollisuustuotanto suureni helmikuusta maaliskuuhun 0,5 prosenttia. Tammi-

kuusta helmikuuhun se oli lisääntynyt 1,1 prosenttia, mutta vähentynyt kuukautta aiemmin 0,3 prosenttia.

Suomessa teollisuustuotanto lisääntyi 1,5 prosenttia, kun se kahtena edellisenä kuukautena oli vähentynyt. Toista kuukautta peräkkäin tuotanto kasvoi Espanjassa (0,1 %), Ranskassa (0,5 %) ja Hollannissa (1,3 %).

Saksassa kausitasoitettu teollisuustuotanto pieneni 0,7 prosenttia kasvettuaan edellisinä kuukausina.

Vuodessa +5,0 %

Maaliskuusta 1999 maaliskuuhun 2000 teollisuustuotanto lisääntyi euroalueella 5,0 prosenttia ja koko EU:ssa 4,5 prosenttia.

Suomessa teollisuustuotanto kasvoi 9,1 prosenttia ja Espanjassa 7,3 prosenttia. Tuotanto pieneni EU-maista vain Tanskassa (-0,8 prosenttia).

Lähde: Eurostat news release 59/2000

57588	15707	4431	9968	39371	8851	7106	59168	374956	146899	1450	1998
1162,0	394,8	151,3	110,7	590,7	239,2	257,4	1423,0	8458,3	273,9*	5,2*	1999
98	112	124	74	81	103	123	100	99	34*	33*	1999
2,1	4,2	3,2	2,8*	4,0	3,8	2,5	3,0	2,1*	-1,0*	1,8	q4/99
3,3	3,2	4,5	-0,4*	7,9*	5,6*	7,9*	1,1*	4,7*	9,6	5,0*	maalisk.
11,2*	2,8*	3,7*	4,1	14,9	6,5	3,1*	5,9*	8,7	12,3	11,7*	maalisk.
2,3	2,1	2,6	1,5*	3,0	0,8	1,4	3,0	2,1	22,5*	3,1	huhtik.
4,8*	1,8*	4,6*	7,2*	8,0*	7,9*	-0,4*	4,5*	4,3*	7,8*	11,0	helmik.
22,8	21,7	17,3	27,0	18,6	89,1*	5,6*	5,6	huhtik.
Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	

*Poikkeukset: BKT: Venäjä ja Viro 1998 BKT/as: Venäjä ja Viro 1996 BKT (vuosimuutos): USA 00q1; EU-yht. 99q3; Venäjä 99h1; Portugali 98q4; Kreikka ja Irlanti 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): USA ja Viro 0004; Ranska, Portugali, Espanja, Ruotsi, Britannia ja EU-yht. 0002; Itävalta ja Kreikka 0001; Irlanti 9908; Sveitsi 99q4 Työttömyysaste: USA 0004; Alankomaat 0002; Italia ja Britannia 0001; Norja 99q4; Sveitsi ja Viro 99q2 Inflaatio: Portugali ja Venäjä 0003 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Britannia 0004; Alankomaat, Norja, Espanja, Ruotsi ja Venäjä 0003; Belgia, Portugali ja Sveitsi 0001; USA, Kreikka ja EU-yht. 9912; Italia 9812 Osakkeet: USA, Belgia ja Sveitsi 0003; Japani, Tanska, Irlanti ja Ruotsi 0002; Kreikka 9912

Säännönmukaisuuden olemus

Kuvioiden teho perustuu osaltaan siihen, että oikein tehdystä kuviosta asian pystyy omaksumaan nopeammin kuin taulukosta tai tekstistä, ja osaltaan siihen, että säännönmukaisuudet ja riippuvuudet näkee kuviosta suoraan ja vastaansanomattomasti. Schmid (Schmid: Statistical Graphics. Wiley, 1992) on todennutkin, että kuviosta väite ja sen todistus ovat samassa yhteydessä. Tällä hän tarkoitti sitä, että kuvio paitsi paljastaa säännönmukaisuuden ja riippuvuuden on samalla myös todistus niiden olemassaolosta. Kuviota katsoamalla asia yleensä on itsestään selvä. Muilla tavoin esitettyä saman asian todistaminen voi olla huomattavan monimutkaista.

Kuviosta 1 huomaa heti, että viereisen taulukon luvut muodostavat suurin piirtein ellipsin muotoisen parven. Tottunut silmä tunnistaa välittömästi parven muodosta, että muuttujien X ja Y välillä on riippuvuutta. Tottumatonkin huomaa sen, että suurin Y:n arvoihin liittyvät suuremmat X:n arvot kuin pienempiin Y:n arvoihin. Tilastotieteen opinnoista olisi se ilo, että osaisi kutsua riippuvuutta oikealla nimellä ('korrelaatio'), mutta ilman tilastotieteen opintojakin kuviosta oivaltaa ilmiön luonteen, vaikkei osaisi sitä nimitäkään.

Kenties yksinkertaisin säännönmukaisuus on suora viiva. Kuviossa 2 on sen vieressä olevan taulukon luvuista piirretty kuvio. Kuviosta näkee ensi silmäyksellä, että pisteet ovat suoralla viivalla yhtä pistettä lukuun ottamatta. Näinkään yksinker-

taista sääntöä kuin suora viiva on erittäin vaikea huomata taulukosta. Kuviota katsottaessa se kuitenkin on itsestään selvä. Tilanne olisi sama, vaikka säännönmukaisuus olisi luonteeltaan paljon monimutkaisempi.

Säännönmukaisuuksien lisäksi ihminen tunnistaa nopeasti myös poikkeamat säännöstä. Kuvion 2 viivan ulkopuolella ole-

van pisteen ei tarvitse poiketa paljoakaan viivasta, kun poikkeaman jo huomaa. Taulukosta poikkeuksien näkeminen sen sijaan on lähes mahdotonta.

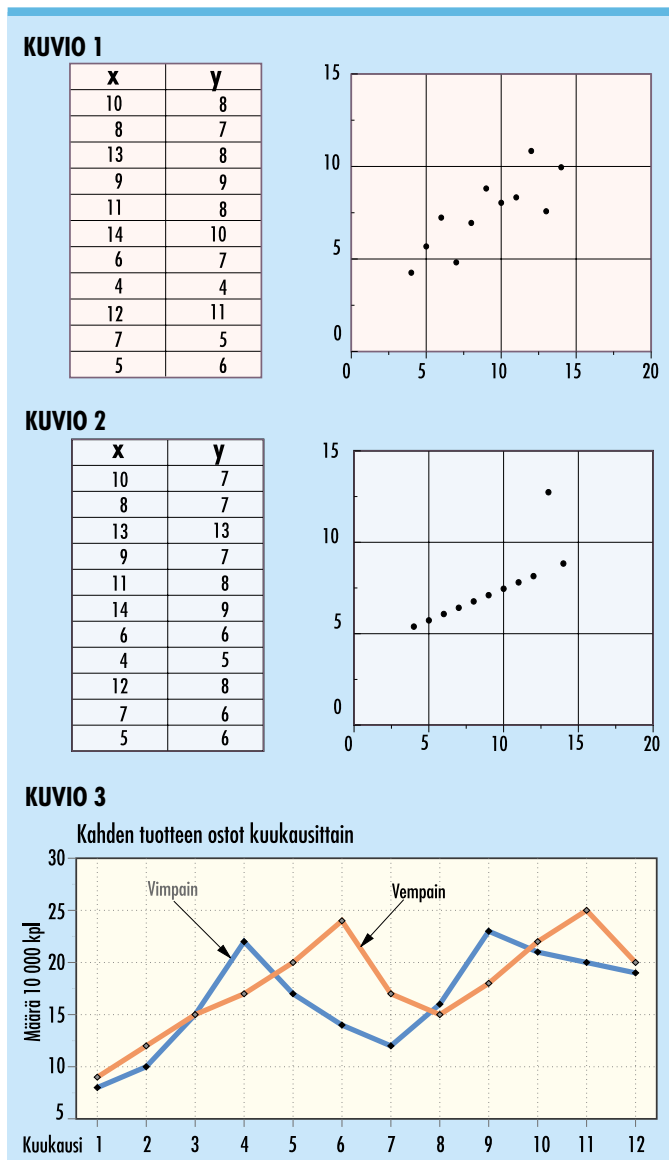
Aikasarjan jaksollisuus, sykli-
syyss, on usein myös keskeinen säännönmukaisuus, jonka havaitsee kuviosta nopeasti, mutta jonka löytäminen taulukosta vaatii paljon työtä. Kuviosta 3 näkee,

että Vimpaimen ja Vempaimen myyntihuiput tulevat viiden kuukauden jaksoissa. Lisäksi kuviosta 3 näkee nopeasti myös sen, että nämä kaksi aikasarjaa ovat keskenään riippuvia eli synkronisia siten, että Vempaimen myyntihuippu tulee kaksi kuukautta Vimpaimen myyntihuipun jälkeen.

Kuvioesitys on ylivoimainen säännönmukaisuuksien ja riippuvuuksien havainnollistamisessa. Joissain tilanteissa kuvio on ainoa keino, ja kaikissa tilanteissa kuvio on vakuuttavampi kuin taulukko tai kirjoitettu teksti. Esimerkiksi kuvion 2 kohdalla on tarpeetonta ruveta todistelemaan, että pisteet – yhtä lukuun ottamatta – ovat suoralla. Sen sijaan taulukon tai tekstin yhteydessä se vaatisi todisteluja.

Olen joskus mietiskellyt, mitä säännönmukaisuus käsitteenä itse asiassa tarkoittaa. Voiko sitä ajatella ilman jonkinlaista visuaalista olemusta? Säännönmukainen muutos määritelmällisesti tarkoittaa, että muutos noudattaa jotakin sääntöä. Monissa tapauksissa sääntö puolestaan tarkoittaa matemaattisesti esitettävää funktiota, joka on esitettävissä kuviona. En ole kuitenkaan varma, ovatko kaikki sellaiset tilanteet, joita sanomme säännönmukaisiksi, esitettävissä matemaattisesti vai onko niillä yksinomaan visuaalinen luonne. Joka tapauksessa matemaattinen esitys monasti vaatii melkoista teoreettista koulutusta, mutta kuvi-
on ymmärtää ilmeisesti sitä.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

EUROSTAT 2000 -vuosikirja

Monipuolinen EU-tiedon lähde

Juuri ilmestynyt Eurostat 2000 -vuosikirja kertoo eurooppalaisista ja on myös tehty heitä varten.

Tämän kirjan tilastot tarjoavat sinullekin mahdollisuuden tehdä objektiivisia ja luotettavia vertailuja ja lisätä tuntemustasi EU-naapureistamme.

- **tiedot ajalta 1988–1998**
 - Euroopan unionin jäsenmaista
 - jäsenehdokasmaista
 - tärkeimmistä yhteistyökumppaneista: EFTA-maat, Yhdysvallat, Kanada ja Japani
- **sisältää kaikki keskeiset indikaattorit**
 - väestötieteelliset
 - sosiaaliset
 - poliittiset
 - taloudelliset
- **kirjaan on koottu**
 - 650 taulukkoa tietoineen
 - 220 graafista esitystä
 - 33 karttaa
 - tiedot menetelmistä ja luokituksista
 - kirjallisuusviitteet

Eurostat 2000 -vuosikirja on saatavissa painettuna julkaisuna neljällä kielellä (englanti, ranska, saksa ja tanska) – hinta 38 EUR sekä CD-ROM-levykeenä monikielisenä (11 EU:n virallista kieltä) – hinta 45 EUR.

Tilaukset ja lisätietoja:

Eurostat DataShop Helsinki
Tilastokirjasto
PL 2 B
00022 Tilastokeskus
puh. (09) 1734 2221
faksi (09) 1734 2279

s-posti: datashop.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

internet: www.tilastokeskus.fi/tk/kk/datashop.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaan Tietoajan

☐ kestitilauksena	350 mk/12 numeroa
☐ vuositilauksena	410 mk/12 numeroa
☐ irtonumero	39 mk/nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk/nro
numeron _____ vuodelta 19	
☐ ilmainen näyttenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaan Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-vaalkopioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
(perushintaan 5 paerikooiota)		
☐ värikooiona	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
☐ musta-vaalkovalvona	_____ kpl	100 mk/kpl + alv 22 %
☐ värikalvona	_____ kpl	150 mk/kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

00003 Helsinki

Tietoaika /3A
VASTAUSLAHTENS
Sopimus 00022/710

 Tilastokeskus

Tieto
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalvelutoimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950
Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440